

POWIATOWA STACJA
SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA
W GNIEŹNIE

STAN BEZPIECZEŃSTWA SANITARNEGO POWIATU GNIEŹNIEŃSKIEGO ZA 2024 ROK

Opracowanie:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Data wydania:

Gniezno, 2025 r.

Szanowni Państwo,

Przekazuję Państwu opracowanie „***Stanu bezpieczeństwa sanitarnego powiatu gnieźnieńskiego za 2024 rok***”. Jak co roku podsumowujemy w tym dokumencie całoroczną pracę pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej, którzy każdego dnia działają na rzecz zdrowia publicznego i bezpieczeństwa sanitarnego

Z wyrazami szacunku

***Państwowy
Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Gnieźnie***

mgr Danuta Winiarska

Spis treści	
Stan sanitarny zakładów żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością	7
1. Zakres nadzoru sanitarnego.....	9
2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia	10
3. Kontrole weekendowe	12
4. Stan sanitarny środków transportu żywności.....	12
5. Jakość zdrowotna środków spożywczych.....	13
5.1. Znakowanie środków spożywczych.....	14
5.2. Nadzór nad obrotem grzybami i przetworami z grzybów oraz zatruc grzybami	14
5.3. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach - RASFF	15
6. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego	17
6.1. Kontrole bloków żywienia w szpitalach.	17
6.2. Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty.	18
7. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety i żywności	18
8. Podsumowanie stanu sanitarnego zakładów żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 2024 roku	19
Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi	21
1. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis)	23
1.1 Odra	23
1.2 Różyczka.....	23
1.3 Poliomyelitis (ostre nagminne porażenie dziecięce).....	23
2. Gruźlica.....	23
3. Grypa	24
4. Ospa wietrzna	24
5. Zakażenia przenoszone drogą krwi. Wirusowe zapalenie wątroby typu C.....	25
6. Choroby przenoszone drogą pokarmową.....	26
6.1. Zakażenia bakteryjne	26
6.2. Zakażenia wirusowe	28
6.3 Wirusowe zapalenie wątroby typu A	30
6.4 Włośnica	30
6.5 Zatrucie jadem kiełbasianym (botulizm)	30
7. Choroby odzwierzęce	30
8. Inwazyjna choroba meningokokowa	31
9. Inwazyjna choroba pneumokokowa.....	32
10. Krztusiec	33
11. Ogniska zakażeń szpitalnych	34
12. Choroby przenoszone drogą płciową.....	34
13. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń wywołanych przez SARS-CoV-2 w 2024 r.....	35
14. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych	35
15. Podsumowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych na terenie powiatu gnieźnieńskiego	38
Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi	39
1. Zaopatrzenie ludności w wodę.....	41
1.1. Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim.....	41
1.2. Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych	42
1.3. Badanie ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju <i>Legionella</i> sp.....	42
Pływalnie, kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli	45
1. Pływalnie.....	47
2. Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli.....	47
Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą	51
1. Podmioty wykonujące działalność leczniczą	53
Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	55
1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej.....	57
2. Stan sanitarny wybranych rodzajów obiektów	57
2.1. Obiekty hotelarskie (hotele, motele, pensjonaty, kempingi, pola biwakowe).....	57
2.2. Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	58
2.3. Domy Pomocy Społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie i domy dla bezdomnych.....	58

2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyższe usługi	58
2.5. Inne obiekty użyteczności publicznej nie sklasyfikowane wcześniej	59
3. Ekshumacje i sprowadzanie zwłok	59
4. Podsumowanie nadzoru nad jakością wody, nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą oraz obiektami użyteczności publicznej	60
Zapobiegawczy nadzór sanitarny	61
1. Zakres działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	63
2. Podsumowanie	63
Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami	65
1. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy	67
1.1. Czynniki szkodliwe dla zdrowia (narażenie zawodowe)	68
2. Choroby zawodowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego	69
3. Substancje i preparaty niebezpieczne, prekursorzy narkotyków, produkty biobójcze, detergenty oraz środki zastępcze	72
4. Podsumowanie nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami	73
Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży oraz programów i działań informacyjno-edukacyjnych w zakresie promocji zdrowia	75
1. Sprawowanie nadzoru w zakresie sanitarno-higienicznych warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo wychowawczych	77
2. Stan sanitarny budynków, w których funkcjonują placówki dla dzieci i młodzieży	78
3. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży	79
4. Działania dotyczące oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia	81
5. W zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w placówkach oświatowo – wychowawczych realizowane były programy edukacyjne, projekty i szkolenia	81
6. Podsumowanie stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży oraz działalności związanej z oświatą i promocją zdrowia	84
Laboratorium Bakteriologiczne	85
1. Laboratorium Bakteriologiczne	87
2. Udział Laboratorium Bakteriologicznego w badaniach biegłości	87
3. Badania wykonywane w Laboratorium Bakteriologicznym	87
4. Wdrożone doskonalenia działalności laboratoryjnej	88
Spis wykresów	89
Spis tabel	91

**Stan sanitarny zakładów żywności i żywienia, materiałów
i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością**

1. Zakres nadzoru sanitarnego

Według ewidencji w roku 2024 pod nadzorem znajdowało się ogółem 2216 zakładów żywnościowo - żywieniowych (w roku 2023 – 2288 obiektów), w tym:

- 946 obiektów produkcji żywności (w tym: 831 gospodarstw produkcji pierwotnej i dostawców bezpośrednich; 8 gospodarstw produkcji pierwotnej i rolniczego handlu detalicznego; 3 gospodarstwa produkcji pierwotnej, rolniczego handlu detalicznego, dostawców bezpośrednich; 1 gospodarstwo rolniczego handlu detalicznego),
- 587 obiektów obrotu żywnością (426 sklepów spożywczych, 3 kioski, 25 aptek, 34 magazyny hurtowe, 10 obiektów ruchomych i tymczasowych, 89 innych obiektów obrotu żywnością),
- 196 środków transportu,
- 312 obiektów żywienia zbiorowego otwartego (w tym 158 obiektów małej gastronomii),
- 160 obiektów żywienia zbiorowego zamkniętego,
- 1 wytwórnia materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- 14 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Liczba zewidencjonowanych obiektów w roku 2024, w porównaniu z rokiem 2023 zmniejszyła się o 72 zakłady.

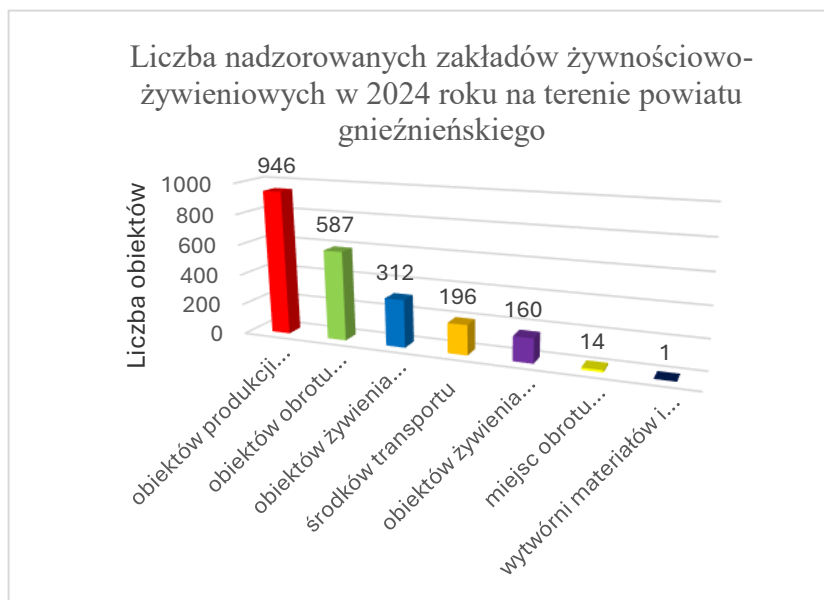
W nadzorowanych obiektach przeprowadzono ogółem 1030 kontroli sanitarnych. Wydano 246 decyzji administracyjnych, w tym 56 decyzji nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości i 18 decyzji zakazujących wprowadzanie produktów do obrotu handlowego.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami dotyczącymi bieżącego stanu sanitarnego oraz wprowadzania do obrotu żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej nałożono 31 mandatów karnych na łączną kwotę 11 200,00 zł.”

W 2024 roku skierowano jeden wniosek o ukaranie za brak wpisu do rejestru zakładów podlegających kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wydano 146 decyzji zatwierdzających działalność obiektów, które dotyczyły uruchomienia nowych zakładów, a także zmian zakresu działalności lub zmian podmiotu prowadzącego działalność. W związku z obowiązkiem rejestracji działalności w zakresie produkcji pierwotnej i sprzedaży bezpośredniej, w 2024 r. wydano 29 zaświadczeń

o wpisie do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, w zakresie produkcji pierwotnej i sprzedaży bezpośredniej.

Wykres 1 Liczba nadzorowanych zakładów żywnościowo-żywnościowych w 2024 roku na terenie powiatu gnieźnieńskiego

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

2. Ogólna ocena obiektów żywności i żywienia

Największą grupę nadzorowanych obiektów stanowią sklepy spożywcze. Zewidencjonowano 426 sklepów spożywczych, w tym 43 super i hipermarkety. W roku 2024 w sklepach spożywczych przeprowadzono łącznie 340 kontroli sanitarnych, w tym 105 w marketach. Przeprowadzono 25 kontroli interwencyjnych, w tym 5 w super i hipermarketach, które związane były głównie ze skargami konsumentów na jakość produktów lub niewłaściwy stan sanitarno-porządkowy. Wydano ogółem 38 decyzji administracyjnych, w tym 19 decyzji zarządzających, 8 decyzji zakazujących wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po terminie przydatności do spożycia, lub po upływie daty minimalnej trwałości.

W sklepach spożywczych oraz super i hipermarketach za nieprzestrzeganie wymagań dotyczących jakości żywności, tj. wprowadzanie do obrotu handlowego przeterminowanych artykułów spożywczych, brak zachowania czystości nałożono łącznie 15 mandatów (11 w sklepach, 4 w supermarketach) na łączną sumę 5 250,00 zł.

W kontrolowanych obiektach obrotu żywnością najczęściej stwierdzaną podczas kontroli sanitarnych nieprawidłowością było wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz dacie minimalnej trwałości. Ponadto, uchybienia dotyczyły nieprawidłowego stanu sanitarno-technicznego głównie powierzchni ścian, posadzek i sufitów w pomieszczeniach obiektów oraz urządzeń mroźniczych, jak również nieprawidłowego stanu sanitarno-higienicznego wyposażenia w tym regałów, urządzeń mroźniczych oraz koszy zakupowych. Podczas kontroli rzadziej stwierdzano brak oznakowania przy artykułach spożywczych wprowadzanych do obrotu handlowego tj. asortyment sprzedawany bez etykiet, które powinny zawierać obowiązkowe szczegółowe informacje na temat żywności. Podobnie jak w ubiegłym roku pojawiły się również uchybienia w zakresie stosowania procedur Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), stwierdzano brak przeprowadzania i udokumentowania szkoleń pracowników. Kontrole wykazywały brak odpowiedniej przestrzeni roboczej, pozwalającej na higieniczne przeprowadzanie wszelkich działań. Podczas kontroli sanitarnych sporadycznie stwierdzano brak bieżącej ciepłej wody przy stanowiskach mycia rąk, mycia sprzętu pomocniczego oraz przy zlewozmywakach usytuowanych w pomieszczeniach socjalnych. Weryfikowano pochodzenie mięsa surowego i wyrobów mięsno-wędliniarskich, z uwzględnieniem dokumentacji zakupu. Z uwagi na dużą liczbę obiektów, a co za tym idzie dużą liczbę konsumentów, sklepy spożywcze to grupa zakładów, w których spotyka się nadal szereg nieprawidłowości. Najmniej zastrzeżeń odnotowano w dużych sklepach, super i hipermarketach, gdzie funkcjonuje właściwa kontrola na podstawie wdrożonego systemu HACCP (System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli) oraz innych systemów jakości, np. BRC (międzynarodowa norma dot. bezpieczeństwa żywności), IFS (międzynarodowy standard bezpieczeństwa żywności).

W pierwszym półroczu 2024 roku w związku z występowaniem afrykańskiego pomoru świń ASF zostały przeprowadzane kontrole w obiektach obrotu żywnością, w zakresie identyfikowalności wprowadzanego do obrotu mięsa surowego oraz wyrobów mięsno-wędliniarskich oraz dziczyzny. W związku z powyższym przeprowadzono kontrole wspólnie z przedstawicielami Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Gnieźnie na targowiskach miasta Gniezna, tj. Hala Targowa przy ulicy Warszawskiej 15, w Pasażu Jagiellońskim na osiedlu Jagiellońskim oraz na terenie gmin powiatu gnieźnieńskiego tj. w Witkowie przy ul. Jana Pawła II, oraz w Trzemesznie przy ul. Mogileńskiej.

Niniejsze kontrole przeprowadzono, w celu wykrywania i nielegalnego wprowadzania do obrotu handlowego mięsa i wyrobów mięsnych, w tym dziczyzny, nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

Do badań laboratoryjnych pobrano we wszystkich sklepach 148 próbek środków spożywczych, w tym 111 próbek w super i hipermarketach.

W roku 2024 nadzorem sanitarnym objęto 34 magazyny hurtowe, wszystkie zostały skontrolowane, ocenę sanitarną przeprowadzono w 17 obiektach, na podstawie których nie stwierdzono w tej grupie obiektów niezgodnych. W wyniku przeprowadzonych kontroli w magazynach hurtowych, nieprawidłowości dotyczyły głównie stanu sanitarno-technicznego powierzchni ścian i sufitów w pomieszczeniach magazynowych oraz socjalnych. W magazynach hurtowych pobrano ogółem 28 próbek żywności. Wszystkie magazyny hurtowe posiadały wdrożone zasady Dobrej Praktyki Higienicznej (GHP), natomiast 35% zakładów posiadało wdrożone i utrzymywane kontrole wewnętrzne w zakładzie w oparciu o zasady systemu HACCP (System Analizy Zagrożeń i Krytycznych Punktów Kontroli), tj. 12 magazynów hurtowych.

3. Kontrole weekendowe

W roku 2024 przed rozpoczęciem sezonu letniego oraz w trakcie jego trwania, wzmożono nadzór sanitarny nad sezonowymi zakładami żywności i żywienia. W roku 2024 przeprowadzono 46 kontroli weekendowych, nałożono 2 mandaty karne na sumę 850,00 zł w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, wydano 1 decyzję administracyjną.

4. Stan sanitarny środków transportu żywności

W roku 2024 przeprowadzono ogółem 58 kontroli środków transportu służących do przewozu żywności, z czego 18 kontroli zrealizowano na wniosek o wpis i zatwierdzenie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gnieźnie oraz 40 kontroli sanitarnych pojazdów. W wyniku przeprowadzonych kontroli wydano 18 decyzji zatwierdzających i zaświadczeń o wpisie do rejestru środków transportu przeznaczonych do przewozu żywności.

Kontrole sanitarne obejmowały: stan sanitarno-techniczny i higieniczny pojazdów, dostosowanie powierzchni ładunkowej do rodzaju przewożonej żywności, warunki przewozu (w tym warunki termiczne transportu środków spożywczych i sposób monitorowania temperatur), stan opakowań, higienę osobistą i stan zdrowia pracowników (aktualne orzeczenia lekarskie do celów sanitarno – epidemiologicznych, potwierdzające

brak przeciwwskazań do kontaktu z żywnością), a także stosowanie procesów mycia i dezynfekcji wraz z prowadzeniem odpowiedniej dokumentacji w tym zakresie. Powyższe kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości.

5. Jakość zdrowotna środków spożywczych

Zgodnie z rocznym planem pobierania próbek na rok 2024 zaplanowano 271 próbek, w tym 121 próbek żywności do badań w kierunku zanieczyszczeń fizykochemicznych oraz 150 próbek do badań w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych. Wszystkie próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością pobierane były w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, zgodnie z Zarządzeniem Głównego Inspektora Sanitarnego nr 292/19 z dnia 13.12.2019 r. w sprawie procedury pobierania próbek żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz próbek sanitarnych. Roczny plan został zrealizowany w 100%. Poza planem pobrano 10 próbek środków spożywczych (5 próbek w związku z zażaleniem na środek spożywczy – woda mineralna, 5 próbek żywności importowanej w ramach wzmożonych kontroli giełd towarowych oraz hurtowni). W opisywanym roku 2024 na ogólną liczbę 281 zbadanych próbek żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, żadnej z próbek nie zakwestionowano. W ramach nadzoru nad zakładami produkcji i specjalistycznymi obiektami obrotu pobrano do badań laboratoryjnych 5 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością:

— „*Łopatka do przewracania REDSTONE*”, w kierunku oznaczania migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych – badania nie wykazały niezgodności;

— „*Komplet pojemników na żywność z pokrywkami RAINBOW*” w kierunku migracji specyficznej do płynu modelowego TENAX – badania nie wykazały niezgodności;

— „*Melaminowa miseczka antypoślizgowa z uszami*”, w kierunku oznaczania formaldehydu – badania nie wykazały niezgodności;

— „*Kubek AM-ROYAL*”, w kierunku oznaczania migracji specyficznej ołowiu i kadmu z obrzeża naczyń - badania nie wykazały niezgodności;

— „*Bidon*”, w kierunku oceny organoleptycznej materiałów do kontaktu z żywnością - badania nie wykazały niezgodności.

W roku 2024 nie zakwestionowano pobranych do badań próbek materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

5.1. Znakowanie środków spożywczych

Podczas urzędowych kontroli sanitarnych przeprowadzanych w nadzorowanych obiektach, sprawdzano prawidłowość znakowania środków spożywczych, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Sprawdzano udostępnianie klientom informacji o składzie surowcowym produktów i substancjach mogących powodować alergię lub reakcje nietolerancji. W wyniku podjętych działań kontrolnych stwierdzono nieprawidłowości w 18 obiektach, dotyczyły one między innymi wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia oraz braku oznakowania środków spożywczych. W 2024 roku wszczęto 16 postępowań administracyjnych, w pozostałych 2 przypadkach uchybienia stwierdzone w trakcie kontroli zostały usunięte w trybie natychmiastowym. W zakresie znakowania nie zakwestionowano żadnej z przebadanych próbek. Graniczna kontrola sanitarna. W 2024 roku przeprowadzono 3 graniczne kontrole sanitarne dotyczące żywności eksportowanej do krajów spoza UE. W trakcie czynności kontrolnych oceniono 134 partie żywności (skrobia ziemniaczana), wobec których organ wydał 184 świadectwa, potwierdzające spełnienie wymagań zdrowotnych przez środek spożywczy.

5.2. Nadzór nad obrotem grzybami i przetworami z grzybów oraz zatruc grzybami

W roku 2024 w powiecie gnieźnieńskim nie wystąpiły ogniska zatruc pokarmowych, w tym również związane ze spożyciem grzybów.

W roku 2024 w ramach nadzoru nad obrotem grzybami świeżymi wydano 81 atestów na grzyby świeże (w roku 2023 wydano 33 atesty), oraz udzielono 34 porady osobom prywatnym, w zakresie przynależności gatunkowej grzybów (w roku 2023 udzielono 38 porad). W Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Gnieźnie uprawnienia klasyfikatora grzybów i udzielania porad konsumentom w zakresie określania przynależności gatunkowej grzybów posiadają 4 osoby. Porady udzielane są od poniedziałku do piątku w godzinach od 7:25 do 15:00.

Dla konsumentów w zakresie wiedzy na temat grzybów oraz zasad ich zbierania zamieszczono informacje na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Gnieźnie. Ponadto klasyfikator grzybów oraz pracownik oświaty zdrowotnej w dniach 05 i 14 października 2024 r., podczas spotkania Integracyjnego „XX Jesienne Grzybobranie Gołąbki 2024” w lasach Nadleśnictwa Gołąbki przy Ośrodku Wypoczynkowym „Jutrzenka” w Gołąbkach (gmina Trzemeszno)

przeprowadzili działania informacyjno-edukacyjne dot. znajomości grzybów oraz profilaktyki chorób odkleszczowych.

5.3. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach - RASFF

Informacje o produktach, które stanowiły potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów, były przesyłane w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF).

W 2024 roku do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie wpłynęły 32 powiadomienia, w tym 3 powiadomienia alarmowe i 29 powiadomień informacyjnych. Wśród zgłaszanych produktów, w których wystąpiło zagrożenie w ramach systemu RASFF był: „Słonecznik prażony”. W produkcie spożywczym stwierdzono przekroczenie pozostałości pestycydu - propamokarbu. Dwa kolejne powiadomienia również dotyczyły przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów, m.in. w produkcie pn. „LOYD MADRAS” Herbata czarna łamana, pochodzącej z Indii oraz w pieprzu sycuańskim, pochodzącym z Chin. Przedmiotem pięciu powiadomień były produkty pn. Herbata z hibiskusa, Herbata fix rumiankowo-koperkowa, przyprawa Oregano oraz dwukrotnie w przyprawie Kmin rzymski mielony, w których stwierdzono przekroczenia najwyższego poziomu alkaloidów pirolizydynowych.

Przedmiotem kilku powiadomień informacyjnych były elementy z kurczaka (mięso, skóra szyi), pochodzące od polskich producentów, w których wykryto m.in. pałeczki *Salmonella enteritidis*, *Salmonella Typhimurium*, *Salmonella Agona*, *Salmonella ssp.* Obecność pałeczek z rodzaju *Salmonella ssp.* wykryto w imbirze mielonym, pochodzącym z Nigerii. W roku 2024 otrzymano 1 powiadomienie dotyczące stwierdzenia obecności *Listeria monocytogenes* w surowym produkcie mięsnym pn. Wiepsztyk Kociewski. Wśród zgłaszanych powiadomień o zagrożeniach w ramach systemu RASFF, otrzymano dwa powiadomienia, które dotyczyły obecności doksycykliny w próbce mięśni kurcząt.

W artykule spożywczym pn. „Mąka żytnia Razowa typ 2000” stwierdzono obecność ochratoksyny A. Jedno powiadomienie informacyjne dotyczyło obecności akryloamidu w herbatnikach – ETI Tea biscuits. Kolejne powiadomienie informacyjne dotyczyło przekroczenia alfatoksyny B1 oraz sumy alfatoksyn B1,B2, G1, G2 w figach suszonych pochodzących z Turcji. Obecność glutenu stwierdzono w płatkach owsianych bezglutenowych.

Wśród zgłaszanych powiadomień informacyjnych pięć dotyczyło suplementów diety. W trzech z nich stwierdzono obecność niedozwolonych składników (barbaloiny i hupercyny A), w jednym przypadku wykryto napromieniowanie, a w ostatnim — nieautoryzowaną nową żywność.

Dwa zgłoszenia informacyjne w systemie RASFF dotyczyły materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, tj. migracji ołowiu i kadmu z kubków szklanych termicznych oraz migracji 4,4'-diaminodifenylometanu w zestawie narzędzi kuchennych z nylonu.

We wszystkich przypadkach powiadomień alarmowych i informacyjnych podjęto niezwłoczne działania zgodne z kompetencjami, mające na celu wycofanie kwestionowanych produktów z rynku i wyeliminowania zagrożenia. O podjętych działaniach w ramach systemu RASFF każdorazowo informowano Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

Tabela 1 Dane dotyczące otrzymanych powiadomień alarmowych/informacyjnych w systemie RASFF lub w systemie AAC w 2024 r.

Zagrożenie	Kategorie produktów	Liczba powiadomień
<i>Salmonella Enteritidis</i>	Elementy drobiowe, Skórek drobiu	2
<i>Salmonella typhimurium</i> i <i>Salmonella Agona</i>	Elementy drobiowe, Skórek drobiu	2
<i>Salmonella spp</i>	Przyprawa Imbir mielony, Skórki drobiowe	2
<i>Listeria monocytogenes</i>	Surowy mięsny wyrób	1
Obecność doksycykliny	Elementy mięśni z kurcząt	2
Obecność ochratoksyny A	Mąka żytnia	1
Przekroczenie alfatoksyny B1 oraz sumy alfatoksyn B1, B2, G1, G2	Figi suszone	1
Migracja specyficzna pierwszorzędowych amin aromatycznych (PAA)	Narzędzia kuchenne z nylonu- przedmioty użytku do kontaktu z żywnością	1
Obecność węglowodorów aromatycznych olejów mineralnych (MOAH)	Suszony pieprz syczański	1
Stwierdzenie obecności barbaloiny	Suplement diety	2
Przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu fosforanów	Produkcie głęboko mrożonym - krewetki	1
Przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu	Herbata czarna liściasta, ziarno słonecznika, przyprawa – pieprz syczański	3
Obecność glutenu	Płatki owsiane bezglutenowe	1
Wykrycie napromienienia	Suplement diety	1
Przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych	Przyprawa oregano, herbata z hibiskusa, przyprawa kmin rzymski, herbata rumiankowo-koperkowa	5
Niedozwolony składnik (hupercyna A, ditlenek tytanu -E171)	Suplement diety, barwnik spożywczy	2
Migracja ołowiu oraz kadmu	Szklane kubki termiczne	1
Akryloamid	Herbatniki	1
Nieautoryzowana nowa żywność	Suplement diety, produkt spożywczy	2

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Żywności i Żywienia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie

6. Wybrane zagadnienia żywienia zbiorowego

Zakład żywienia zbiorowego to zakład wykonujący działalność w zakresie zorganizowanego żywienia określonych grup konsumentów, w szczególności w szpitalach, zakładach opiekuńczo-wychowawczych, żłobkach, przedszkolach, szkołach, internatach, zakładach pracy, domach pomocy społecznej.

W ramach nadzoru nad jakością posiłków w roku 2024 przeprowadzono ogółem 20 ocen żywienia, w tym 16 na terenie miasta Gniezna, pozostałe 4 w powiecie gnieźnieńskim.

Na podstawie jadłospisów w zestawieniach dekadowych dokonano oceny dla 10 przedszkoli, 4 żłobków, 1 klubiku dziecięcego. Pobrano i oceniono także zestawienia dekadowe z 2 szpitali, 1 domu opieki, dwukrotnie oceniono jadłospis w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym.

W celu oceny żywienia ww. placówek użyto norm żywienia dla populacji Polski oraz zasad żywienia dla poszczególnych grup ludności, rekomendowanych przez Instytut Żywności i Żywienia. Dobór produktów spożywczych oraz sposób ich przygotowywania sprawdzono pod względem zgodności z wymogami rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca, w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. 2016 poz. 1154).

Opracowane analizy i stwierdzone nieprawidłowości w żywieniu zbiorowym zamkniętym przesłano w formie zaleceń do każdej z ocenionych placówek.

6.1. Kontrole bloków żywienia w szpitalach.

W roku sprawozdawczym pod nadzorem znajdowały się cztery zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego. W trzech zakładach posiłki dostarczane były przez firmy cateringowe, natomiast jeden blok żywienia korzystał z własnej kuchni.

W roku 2024 zostały przeprowadzone kontrole sanitarne w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego. Podczas kontroli pobrano jadłospisy dekadowe, które zostały poddane ocenie teoretycznej oraz jakościowej. Do zaleceń wystosowanych przy ocenie jadłospisów należało wzbogacenie posiłków o warzywa i/lub owoce oraz zwiększenie podaży suchych nasion roślin strączkowych w komponowanych jadłospisach. Wydawane zalecenia, a także uwagi przekazywane były do dyrektorów szpitali.

6.2. Żywienie dzieci i młodzieży w jednostkach systemu oświaty.

W roku 2024 w placówkach przedszkolnych, żłobkach oraz klubiku dziecięcym – przeprowadzono 15 ocen jadłospisów, w tym 11 ocen dotyczyło przedszkoli z własną produkcją posiłków, 4 placówki korzystają z usług firm cateringowych.

Żywienie dzieci przedszkolnych najczęściej obejmowało 3 posiłki: śniadanie, obiad i podwieczorek. W niektórych przypadkach drugie śniadanie stanowiło uzupełnienie pierwszego lub zastępowało podwieczorek, zostało więc ocenione wg takich samych kryteriów jak podwieczorek. Oceny jadłospisów dokonywano pod kątem przestrzegania wymogów *rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach*. W większości ocenianych zestawień posiłków analiza wykazała uwzględnienie wszystkich wymaganych produktów, które są niezbędne do prawidłowego rozwoju dzieci, a także dużą różnorodność spożywanych produktów.

Ocena sposobu żywienia dzieci w wieku przedszkolnym w siedmiu placówkach wykazała zbyt małe urozmaicenie produktów węglowodanowych w posiłkach śniadaniowych i obiadowych. W dwóch obiektach stwierdzono także zbyt niską podaż mleka i produktów mlecznych.

Oceny wykazały, iż zestawienia posiłków pod względem różnorodności, kolorystyki i smaku są w przeważającej części zadowalające, co jak podkreślano w ocenach, ma duże znaczenie w żywieniu dzieci. W ocenach zwracano również uwagę na stosowane techniki kulinarne w przyrządzaniu potraw. W roku 2024 nie wydano zaleceń dotyczących ograniczenia podawania dzieciom potraw smażonych do dwóch w ciągu tygodnia.

Wydawane przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gnieźnie zalecenia, a także uwagi przekazywane były do organów prowadzących oraz dyrektorów poszczególnych placówek.

7. Nadzór nad bezpieczeństwem suplementów diety i żywności

W roku 2024 w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie zarejestrowano jedną wytwórnę suplementów diety. Ponadto kontynuowano prowadzenie nadzoru nad suplementami diety, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi, głównie w obiektach obrotu żywnością: magazynach

hurtowych, sklepach zielarsko – medycznych, sklepach dla sportowców, siłowniach, aptekach, na wydzielonych stoiskach w marketach oraz na stronach internetowych.

Ogółem w 2024 roku sprawdzono 26 suplementów diety w miejscach obrotu tj. w marketach, sklepach spożywczych oraz w siłowniach – nieprawidłowości w oznakowaniu nie wykazano. Na portalach internetowych dokonano oceny 27 suplementów diety. Wydano jedną decyzję zarządzającą dotyczącą wycofania i zaprzestania wprowadzania suplementu diety do obrotu handlowego za pośrednictwem strony internetowej.

Ponadto prowadzono nadzór nad żywnością specjalnego przeznaczenia żywieniowego, oraz środkami spożywczymi wzbogacanymi witaminami lub składnikami mineralnymi - sprawdzono 9 produktów - nieprawidłowości nie stwierdzono.

Do badań, zgodnie z harmonogramem poboru próbek, pobrano 11 suplementów diety (5 próbek w kierunku badań mikrobiologicznych, 4 próbki na zawartość witamin i składników mineralnych, 1 próbka na zawartość białka, 1 próbka na zawartość kofeiny). Żadnej z pobranych próbek nie zakwestionowano. Zarówno w roku 2022 jak i 2023 nie zakwestionowano pobranych próbek żywności, ocena oznakowania nie wykazała nieprawidłowości.

8. Podsumowanie stanu sanitarnego zakładów żywności i żywienia, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w 2024 roku

1. W roku 2024 w ewidencji znajdowało się 2216 obiektów żywnościowo – żywieniowych, w porównaniu do roku 2023 nastąpił spadek o 72 obiekty.

2. W roku 2024 przeprowadzono 1030 kontroli, w tym 639 zaplanowanych (stanowi to 92,8 % harmonogramu kontroli, pozostałe 7,2 % nie wykonano z uwagi na likwidację obiektów lub zawieszenie działalności). Pozostałe 391 kontroli przeprowadzono w związku z kontrolami sprawdzającymi, kontrolami sanitarnymi na wniosek o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej, kontrolami tematycznymi dot.: powiadomień w systemie RASFF oraz poborem próbek żywnościowych, kontrolami sanitarnymi interwencyjnymi dot. zażaleń konsumentów. W roku 2023 przeprowadzono 740 zaplanowanych kontroli, co stanowiło 83,6%.

3. W roku 2024 i w roku 2023 nie stwierdzono obiektów niezgodnych.

4. Wskaźnik obiektów z wdrożonym systemem HACCP w roku 2024 wyniósł 28 %, natomiast w roku 2023 wynosił 25,4 %.
5. W roku 2024 nałożono 31 mandatów karnych na kwotę 11200,00 zł, dla porównania w roku 2023 nałożono tę samą liczbę mandatów na kwotę 9600,00 zł.
6. W opisywanym roku sprawozdawczym na ogólną liczbę 281 pobranych i zbadanych próbek żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, żadnej nie zakwestionowano. W roku 2023 pobranych zostało do badań 222 próbki, zakwestionowano 8 próbek.
7. W ramach nadzoru nad jakością posiłków w roku 2024 przeprowadzono ogółem 20 ocen żywienia, w tym 16 na terenie miasta Gniezna, pozostałe 4 w powiecie gnieźnieńskim. Na podstawie jadłospisów w zestawieniach dekadowych dokonano oceny dla 10 przedszkoli, 4 żłobków i 1 klubiku dziecięcego. Pobrano i oceniono także 2 zestawienia dekadowe z 2 szpitali, 1 domu opieki, ponadto dwukrotnie oceniono jadłospis w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym. Liczba ocenionych jadłospisów zmniejszyła się w związku z wytycznymi z dnia 16.11.2023 r. Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego dot. oceny jadłospisów dokonywanych w placówkach, w których jest całodzienne wyżywienie, a także w przedszkolach, które zapewniają wyżywienie w 75% całodziennego zapotrzebowania energetycznego.
8. W 2024 roku pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia uczestniczyli w 20 szkoleniach zewnętrznych, w tym 11 zorganizowanych przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu w formie wideokonferencji, dot. bieżących zagadnień z zakresu nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia.

**Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób
zakaźnych u ludzi**

1. Choroby zakaźne objęte przez Światową Organizację Zdrowia programami eradykacji i eliminacji (odra, różyczka, poliomyelitis)

1.1 Odra

W 2024 roku, podobnie jak w 2023, nie zarejestrowano żadnych przypadków odry potwierdzonych badaniami wirusologicznymi i serologicznymi. Zgłoszono trzy podejrzenia zachorowań na odrę, jednak nie zostały one potwierdzone badaniami. Ostatni potwierdzony przypadek zachorowania odnotowano w 2019 roku.”

1.2. Różyczka

W 2024 roku podobnie jak w roku ubiegłym nie zanotowano zachorowań na różyczkę. Nie zarejestrowano również przypadków wrodzonego zespołu różyczkowego. Ostatnie przypadki zgłoszenia zachorowania na różyczkę wystąpiły w 2016 r.

1.3. Poliomyelitis (ostre nagminne porażenie dziecięce)

W 2024 r. podobnie jak w 2023 r. nie zarejestrowano przypadków zachorowań na ostre nagminne porażenie dziecięce.

2. Gruźlica

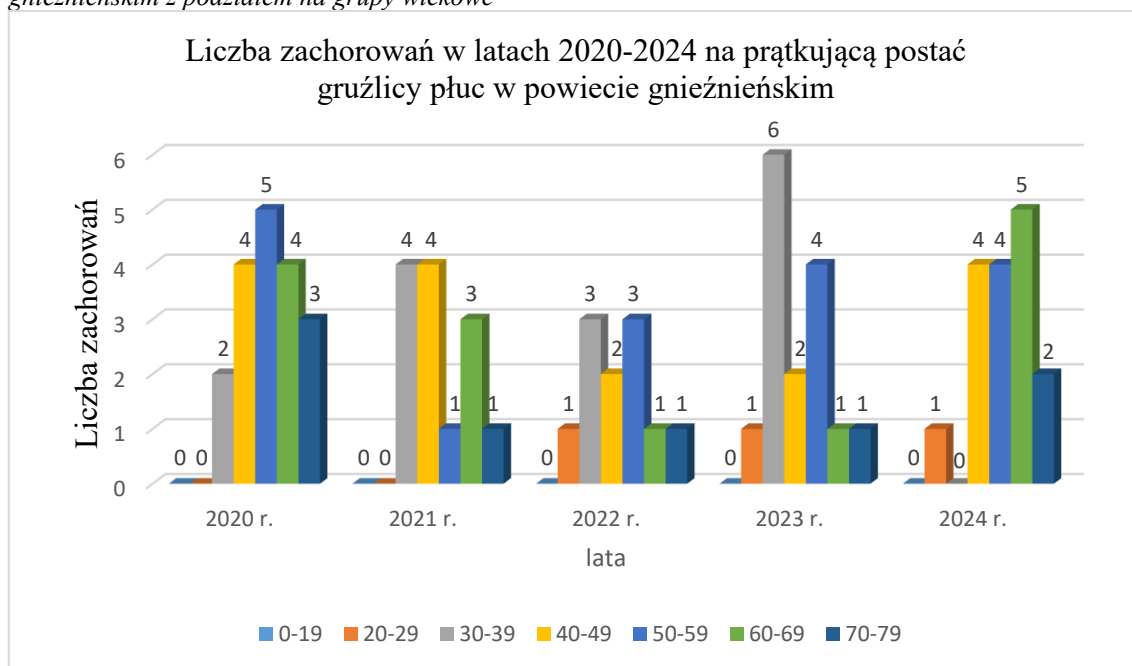
W 2024 roku zarejestrowano 16 przypadków zachorowań na gruźlicę prątkującą płuc, jest to o 1 przypadek zachorowania więcej niż w roku ubiegłym (15 przypadków w roku 2023). Zachorowało 13 mężczyzn i 3 kobiety, hospitalizacji poddano 16 osób.

Liczba zachorowań w poszczególnych przedziałach wiekowych kształtowała się następująco:

- 20-29 lat - 1 osoba (bezrobotna),
- 40-49 lat - 4 osoby (4 osoby bezrobotne),
- 50-59 lat - 4 osoby (2 osoby aktywne zawodowo, 2 osoby bezrobotne),
- 60-69 lat - 5 osób (3 osoby na emeryturze, 1 osoba bezrobotna, 1 osoba aktywna zawodowo),
- 70-79 lat - 2 osoby (1 osoba bezrobotna, 1 emeryt).

Nadzorem epidemiologicznym objęto 93 osoby z kontaktu z osobami chorymi.

Wykres 2. Liczba zachorowań w latach 2020-2024 na prątkującą postać gruźlicy płuc w powiecie gnieźnieńskim z podziałem na grupy wiekowe

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно–Epidemiologiczna w Gnieźnie

3. Grypa

W 2024 roku odnotowano 787 przypadków grypy potwierdzonej testem antygenowym, w tym 46 hospitalizacji.

W 2024 roku zarejestrowano 3 przypadki grypy potwierdzonej badaniami wirusologicznymi – wirus grypy typu A. W stosunku do roku 2023 odnotowano spadek zachorowań o 13 przypadków grypy potwierdzonej badaniami wirusologicznymi, gdzie wyizolowano wirus grypy typu A u 15 osób oraz wirus typu B u jednej osoby.

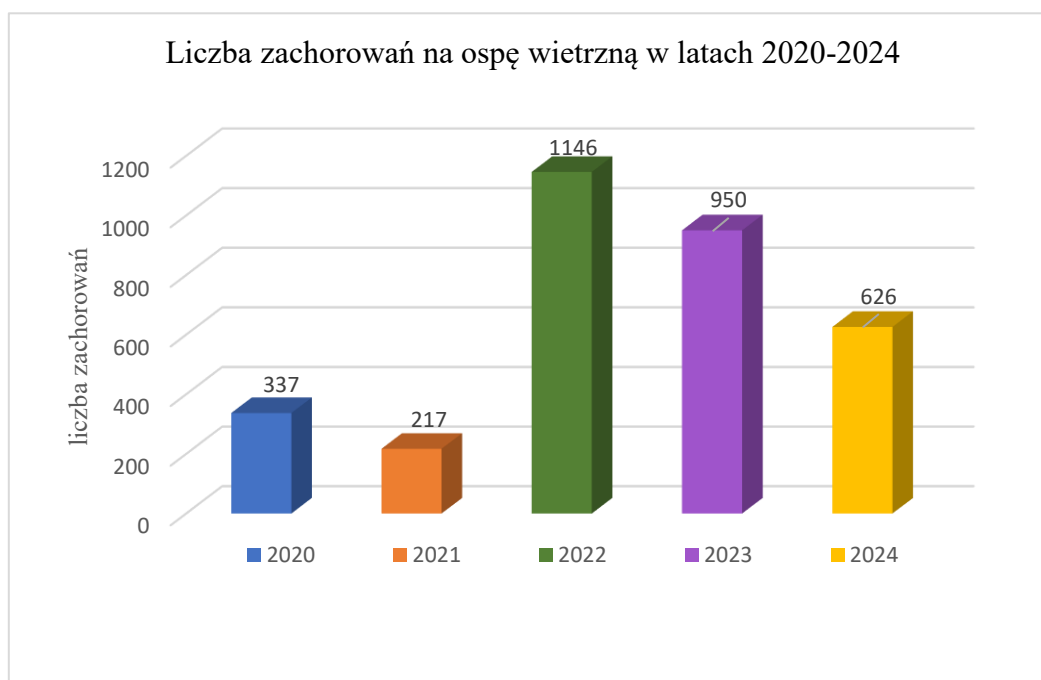
W 2024 r. dwie osoby były leczone ambulatoryjnie w wieku 4 i 34 lat oraz jedna osoba w wieku 87 była hospitalizowana.

4. Ospa wietrzna

W 2024 roku zarejestrowano spadek zachorowań na ospę wietrzną. Zanotowano ogółem 626 zachorowań, co stanowi o 324 przypadków mniej w stosunku do 2023 roku, w którym zarejestrowano 950 przypadków.

Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej od 0-5 roku życia tj. 362 osób. Ogółem hospitalizacji poddano 2 osoby, pozostałe 624 osób leczone było ambulatoryjnie.

Wykres 3. Liczba zachorowań na ospę wietrzną w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcji Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

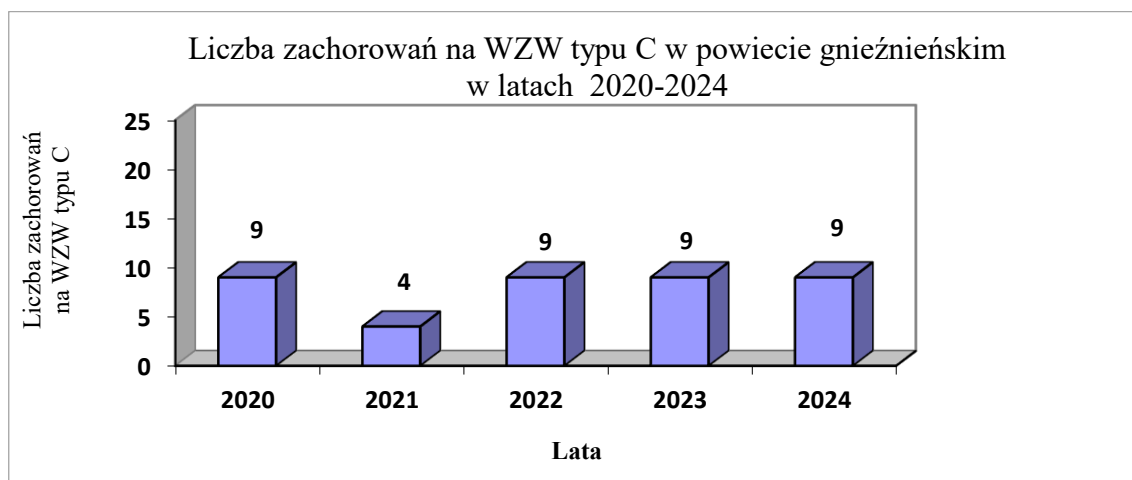
5. Zakażenia przenoszone drogą krwi. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W 2024 roku, podobnie jak w roku 2023 zarejestrowano 9 przypadków zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C (7 kobiet, 2 mężczyzn). Wszystkie zachorowania zostały potwierdzone laboratoryjnie badaniem molekularnym HCV-RNA. Wśród zachorowań na wzv typu C nie zarejestrowano przypadków zachorowania u pracowników medycznych.

Zachorowania odnotowano w przedziałach wiekowych:

- 30-39 lat - 1 osoba,
- 40-49 lat - 3 osoby,
- 50-59 lat - 1 osoba,
- 60-69 lat - 3 osoby,
- 70-79 lat - 1 osoba.

Wykres 4. Liczba zachorowań na WZW typu C w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

6. Choroby przenoszone drogą pokarmową

6.1. Zakażenia bakteryjne

W 2024 roku zgłoszono 9 przypadków salmonellozy jelitowej, co stanowi spadek o 19 zakażeń w stosunku do 2023 roku.

Przedziały wiekowe osób, których dotyczyły zachorowania kształtowały się następująco:

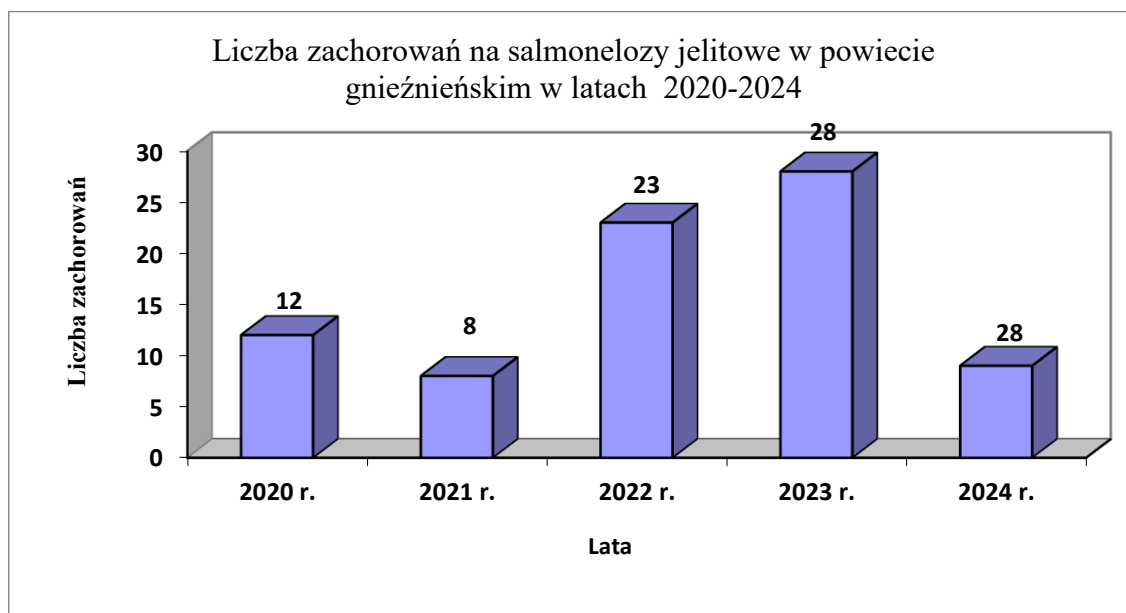
- 0-4 lat – 4 osoby,
- 5-9 lat – 1 osoba,
- 10-19 lat – 1 osoba,
- 50-59 lat – 1 osoba,
- 60-69 lat – 2 osoby.

Spośród 9 przypadków 5 osób leczono ambulatoryjnie, 4 osoby zostały poddane hospitalizacji. W 2024 r. nie zarejestrowano przypadków salmonellozy pozajelitowej, co stanowi spadek o 4 zachorowania w porównaniu do 2023 roku.

W 2024 roku nie zarejestrowano ognisk epidemicznych zbiorowego zatrucia pokarmowego wywołanych pałeczkami *Salmonella*.

W 2024 roku większość zachorowań dotyczyła salmonelloz o charakterze ostrego nieżyty żołądkowo-jelitowego. Czynnikiem etiologicznym zachorowań potwierdzonych badaniami bakteriologicznymi były pałeczki *Salmonella Enteritidis* (1 przypadek), *Salmonella spp.* (4 przypadki), *Salmonella* z grupy C (1 przypadek), *Salmonella Enterica* subsp. grupa OD (2 przypadki), *Salmonella Enterica* subsp. I (1 przypadek).

Wykres 5. Liczba zachorowań na salmonellozy w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024

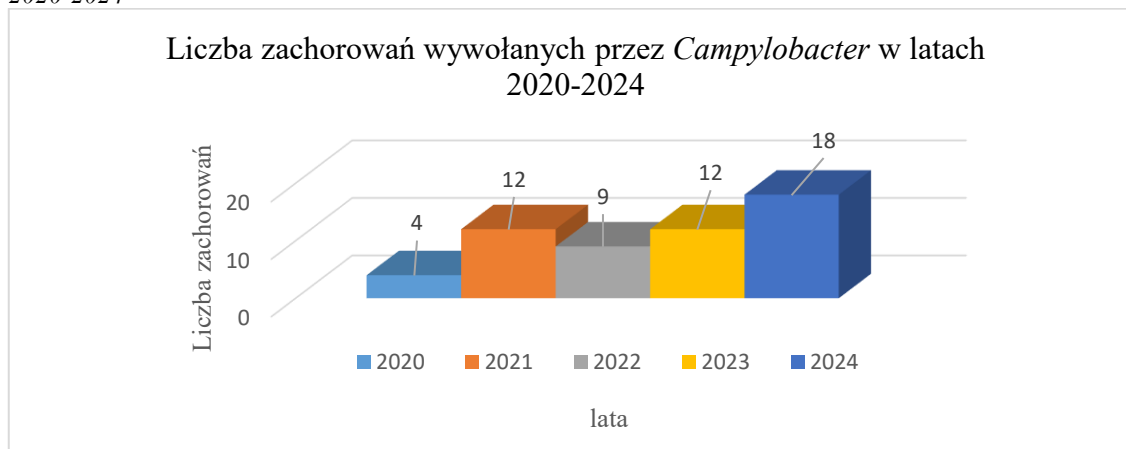
Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W 2024 roku zarejestrowano 18 przypadków zachorowań na bakteryjne zakażenie jelitowe wywołane przez *Campylobacter*, co stanowi wzrost o 6 zachorowań w stosunku do 2023 roku. Zachorowania dotyczyły osób w wieku:

- 1 rok - 1 osoba; 2 lata - 2 osoby; 3 lata – 1 osoba; 5 lat – 1 osoba; 12 lat – 1 osoba; 13 lat – 1 osoba; 19 lat – 1 osoba; 20 lat – 1 osoba; 23 lata – 2 osoby; 34 lata – 1 osoba; 38 lat – 1 osoba; 59 lat – 1 osoba; 75 lat – 1 osoba; 77 lat – 2 osoby; 78 lat – 1 osoba.

Spośród 18 przypadków zachorowań 7 osób leczono ambulatoryjnie, pozostałe 11 poddano hospitalizacji.

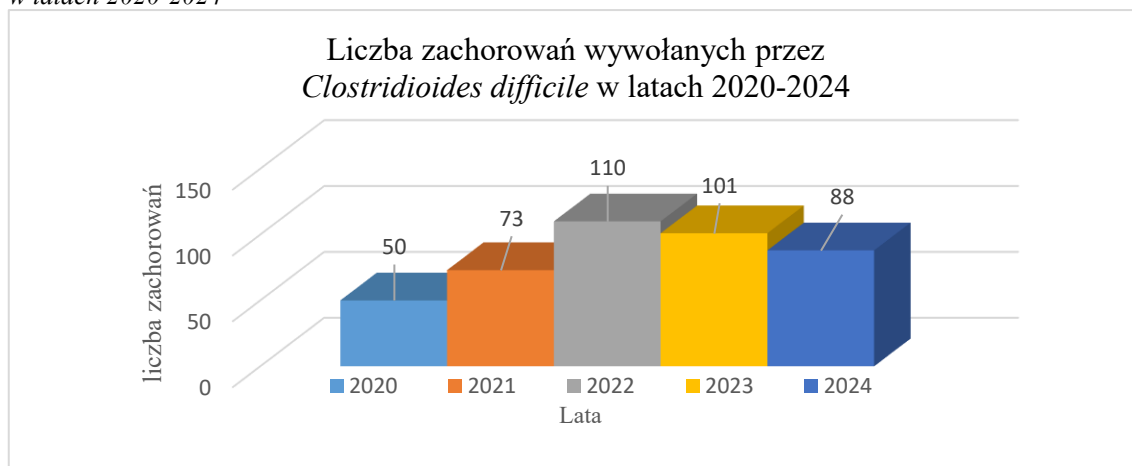
Wykres 6. Liczba zachorowań wywołanych przez *Campylobacter* w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W roku 2024 zarejestrowano 2 przypadki zakażeń jelitowych wywołanych przez pałeczki *Yersinia enterocolitica* co stanowi spadek o 1 zachorowanie w stosunku do 2023 roku. Zachorowania dotyczyły osób w wieku: 6 lat – 1 osoba; 10 lat – 1 osoba. Jedna osoba została poddana hospitalizacji. Nie zarejestrowano zachorowań wywołanych przez bakterię *Listeria monocytogenes*. W 2024 roku zarejestrowano 88 przypadków zachorowań na bakteryjne zakażenie jelitowe wywołane przez *Clostridioides difficile*, co stanowi spadek o 13 przypadków w porównaniu do 2023 roku. Ogółem hospitalizowanych było 29 osób w przedziale wiekowym: 0-5 - 2 osoby; 10-19 – 1 osoba; 20-29 - 1 osoba; 40-49 - 2 osoby; 50-59 - 2 osoby; 60-69 - 8 osób, 70-79 - 3 osoby; 80-89 - 8 osób; 90-99 - 2 osoby.

Wykres 7. Liczba zachorowań wywołanych przez *Clostridioides difficile* w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024

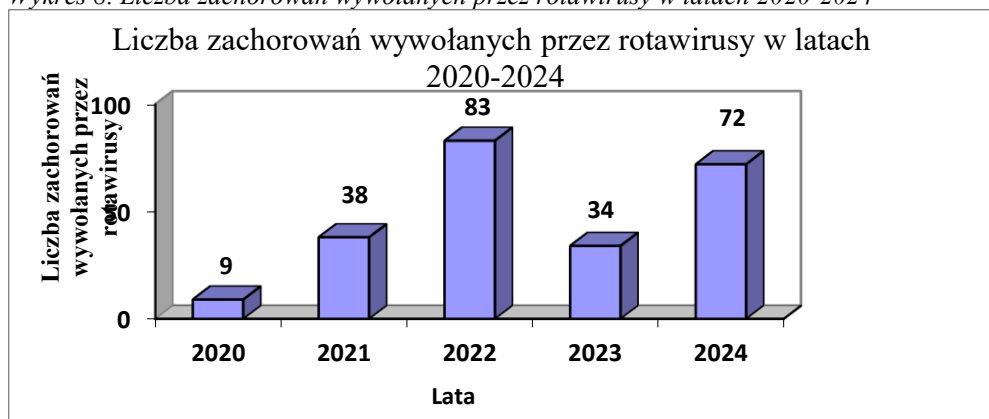
Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно–Epidemiologiczna w Gnieźnie

6.2. Zakażenia wirusowe

Wśród biegunek o etiologii wirusowej w 2024 roku dominowały rotawirusy, zgłoszono łącznie 72 przypadki zachorowań, 71 przypadków wśród małych dzieci w przedziale wiekowym od 0 do 17 roku życia oraz 1 przypadek u osoby w wieku 77 lat, 59 osób poddane hospitalizacji, pozostałych 13 osób leczonych ambulatoryjnie. Zgłoszono 68 przypadków zachorowań na norowirusy, 65 przypadków wśród małych dzieci w przedziale wiekowym od 0 do 15 roku życia oraz 3 przypadki w wieku 41, 74 oraz 81 lat, 14 osób leczonych ambulatoryjnie, pozostałe 54 osoby zostały poddane hospitalizacji. Odnotowano również 38 przypadków zachorowań wywołanych przez adenowirusy, 35 przypadków u małych dzieci w przedziale wiekowym od 0 do 13 roku życia oraz 3 przypadki u osób w wieku 56, 82 i 86 lat, hospitalizacji poddano 24 osoby. W 2024 roku w porównaniu do 2023 roku nastąpił wzrost zakażeń o etiologii wirusowej

wywołanej przez rotawirusy o 38 i norowirusy o 40 oraz wykazano spadek zachorowań na adenowirusy o 1.

Wykres 8. Liczba zachorowań wywołanych przez rotawirusy w latach 2020-2024

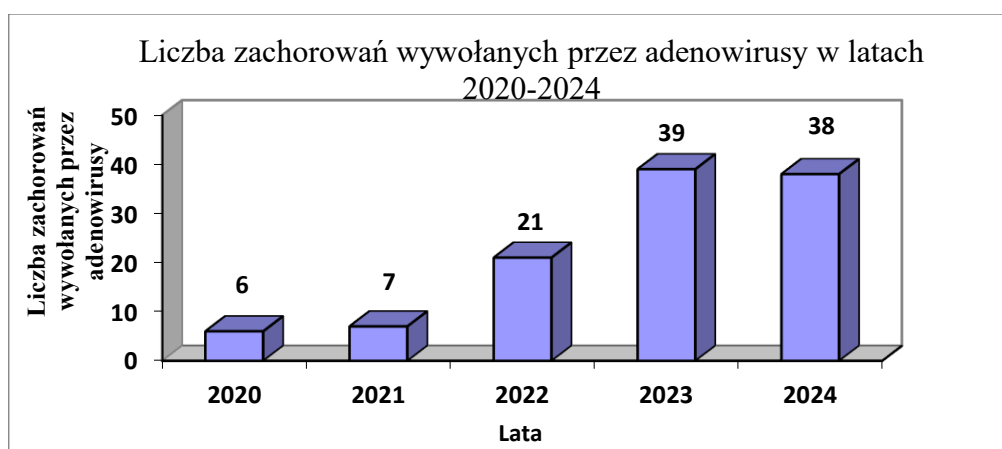
Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Wykres 9. Liczba zachorowań wywołanych przez norowirusy w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Wykres 10. Liczba zachorowań wywołanych przez adenowirusy w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

6.3 Wirusowe zapalenie wątroby typu A

W 2024 roku zarejestrowano 1 przypadek zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu A, co stanowi wzrost o 1 zachorowanie w stosunku do 2023 roku. Zachorowanie dotyczyło osoby w wieku 38 lat, leczonej ambulatoryjnie.

6.4 Włośnica

W 2024 podobnie jak w roku 2023 nie odnotowano zachorowań wywołanych przez włośnicę krętego.

6.5 Zatrucie jadem kielbasianym (botulizm)

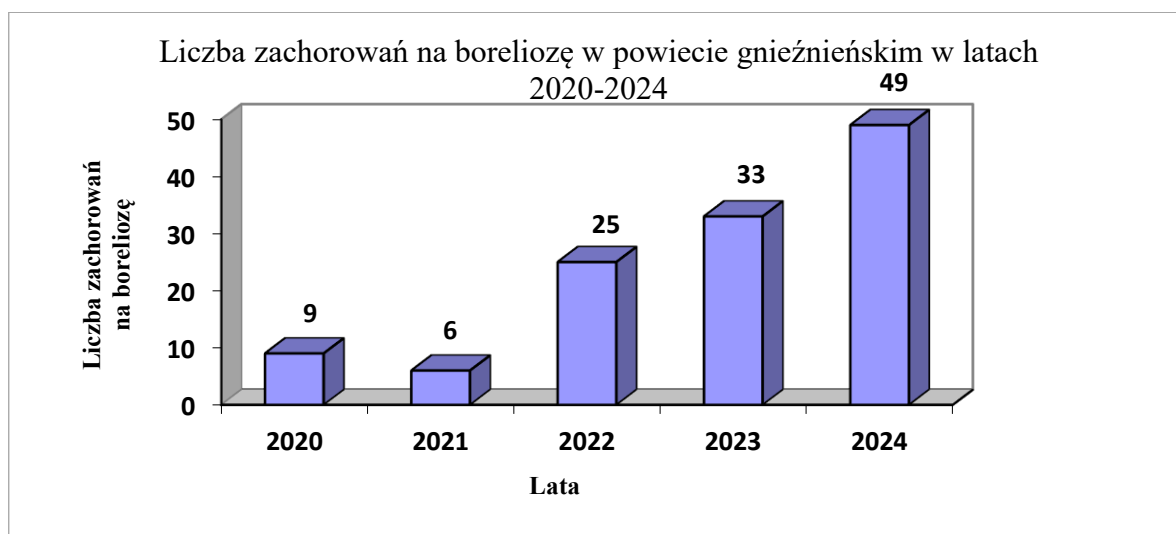
W 2024 podobnie jak w roku 2023 nie stwierdzono zachorowań wywołanych przez bakterię *Clostridium botulinum*.

7. Choroby odzwierzęce

W 2024 roku zarejestrowano 49 przypadków zachorowań na boreliozę, co stanowi wzrost o 16 przypadków w porównaniu do roku ubiegłego, w którym odnotowano 33 zachorowania. Zarejestrowano 4 hospitalizacje, 45 osób było leczonych ambulatoryjnie.

Spośród zarejestrowanych przypadków, 32 zachorowania dotyczyły kobiet w wieku od 3-76 lat, tj. 16 osób zamieszkujących w mieście i 16 osób zamieszkujących na wsi, 17 zachorowań dotyczyło mężczyzn w wieku od 6-74 lat tj. 10 osób zamieszkujących w mieście i 7 osób zamieszkujących na wsi. Do narażenia najczęściej dochodziło w ogrodzie w miejscu zamieszkania (1), tereny leśne (4), teren miejski (1), narażenie zawodowe (1), nie ustalono (42).

Wykres 11. Liczba zachorowań na boreliozę w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W 2024 roku przeprowadzono 162 dochodzenia epidemiologiczne dotyczące pokąsań człowieka przez zwierzę, co stanowi wzrost o 17 dochodzeń więcej w porównaniu z rokiem ubiegłym, w którym przeprowadzono 145 dochodzeń epidemiologicznych. W 2024 roku liczba osób, które zostały pokąsane przez zwierzę tj. psa, kota, królika oraz inne dzikie zwierzę futerkowe i poddane szczepieniom przeciwko wścieklicznie wyniosła 28, co stanowi wzrost w stosunku do 2023 roku o 6 przypadków. Szczepienia dotyczyły osób w wieku:

- 0-9 lat - 5 osób,
- 10-19 lat – 3 osoby,
- 20-29 lat – 6 osób,
- 30-39 lat – 7 osób,
- 40-49 lat – 5 osób,
- 50-59 lat – 2 osoby.

Spośród 28 przypadków poddanych szczepieniom przeciwko wścieklicznie 1 osoba została poddana hospitalizacji.

W 2024 roku nie zarejestrowano zachorowań na bąblowicę, podobnie jak w roku 2023.

W 2024 roku nie odnotowano zachorowania na ospę małą, podobnie jak w roku 2023.

W 2024 roku zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na gorączkę denga co stanowi wzrost o 1 zachorowanie w stosunku do 2023 roku. Zachorowanie dotyczyło osoby w wieku 50 lat, hospitalizowanej. Przypadek importowany z terenów endemicznych, gdzie występują owady przenoszące wirusa.

8. Inwazyjna choroba meningokokowa

W 2024 roku nie zgłoszono przypadków zachorowania na inwazyjną chorobę meningokokową, porównywalnie jak w 2023 roku.

Tabela 2. Liczba zachorowań na chorobę meningokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020 -2024

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań				
		2024 r.	2023 r.	2022 r.	2021 r.	2020 r.
Choroba meningokokowa inwazyjna	Ogółem	0	0	0	0	1
	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	0	0	0	0	0
	Posocznice	0	0	0	0	0
	Inna określona i nieokreślona	0	0	0	0	1

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

9. Inwazyjna choroba pneumokokowa

W 2024 roku odnotowano 16 zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*. Zachorowania o przebiegu zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych i/lub mózgu dotyczyły 2 osób tj.:

- mężczyzny w wieku 45 lat, hospitalizowanego, o nieznanym statusie szczepień przeciw inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, zejście choroby: zgon z innych przyczyn;

- dziecka, płci męskiej w wieku 7-miesiący, hospitalizowanego, szczepionego przeciw inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, zejście choroby: wyzdrowienie.

Zachorowania o przebiegu posocznicy dotyczyły 12 osób tj.: 9 mężczyzn w przedziale wiekowym 32-76, hospitalizowanych, nieszczepionych przeciw inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, zejście choroby: u 6 osób - wyzdrowienie; 4 osoby zmarły oraz 3 kobiet w przedziale wiekowym 77-85 lat, hospitalizowanych, nieszczepionych przeciw inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, zejście choroby: u 2 osób - wyzdrowienie, 1 osoba zmarła z powodu zgłaszanej choroby.

U dwóch osób wystąpiło zachorowanie o przebiegu zapalenia płuc wywołane paciorkowcami, tj. kobiety w wieku 79 lat i dziewczynki w wieku 5 lat, hospitalizowanych, zejście choroby w ww. przypadkach to wyzdrowienie.

Wykaz dotyczący zgłoszeń podejrzeń lub rozpoznań zgonów z powodu zakażenia lub choroby zakaźnej przekazywany jest raz w miesiącu do Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu. W 2024 roku nastąpił wzrost zachorowań wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*, zachorowało o 6 osób więcej w porównaniu do 2023 roku, w którym zgłoszono 10 przypadków zachorowania.

Tabela 3. Liczba zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024

Jednostka chorobowa		Liczba zachorowań				
		2024 r.	2023 r.	2022 r.	2021 r.	2020 r.
Choroba pneumokokowa inwazyjna	Ogółem	16	10	7	1	3
	Zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	2	2	2	0	1
	Posocznice	12	7	4	1	1
	Inna określona i nieokreślona	2	1	1	0	1

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

10. Krztusiec

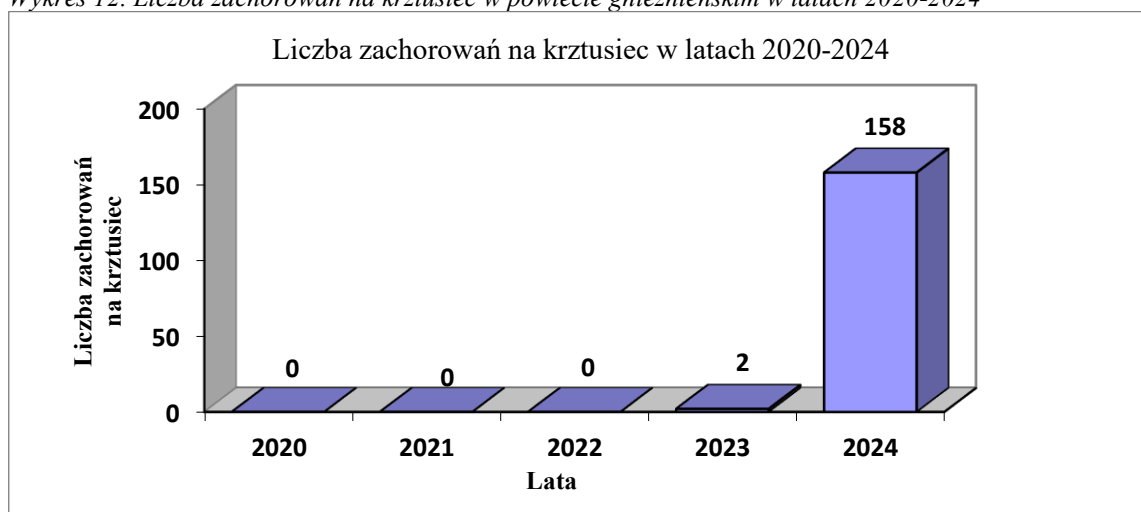
W 2024 roku odnotowano 158 przypadków zachorowań na krztusiec, co stanowi wzrost o 156 zachorowań w stosunku do roku 2023. W 2024 roku liczba osób, u których krztusiec został potwierdzony laboratoryjnie wyniosła 104, co stanowi wzrost w stosunku do 2023 roku o 103 przypadki.

Liczba zachorowań potwierdzonych laboratoryjnie w poszczególnych przedziałach wiekowych kształtowała się następująco:

- 0-9 lat – 28 osób
- 10-19 lat – 17 osób
- 20-29 lat - 10 osób
- 30-39 lat – 16 osób
- 40-49 lat - 20 osób
- 50-59 lat - 5 osób
- 60-69 lat - 3 osoby
- 70-79 lat - 5 osób.

Spośród 104 przypadków zachorowań potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi 102 osoby leczone ambulatoryjnie, 2 osoby zostały poddane hospitalizacji. Spośród 158 wszystkich zgłoszonych przypadków 153 leczone ambulatoryjnie, 5 osób poddanych hospitalizacji.

Wykres 12. Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

11. Ogniska zakażeń szpitalnych

W 2024 r. zgłoszono na terenie powiatu gnieźnieńskiego 23 ogniska zakażeń szpitalnych wywołane przez: *Clostridioides difficile*, *Klebsiella pneumoniae*, grypa, SARS-CoV-2. Przeprowadzono kontrole obowiązujących w placówkach procedur w zakresie oceny działań podjętych przez zespół kontroli zakażeń szpitalnych celem zapobiegania rozprzestrzeniania się zakażeń i chorób zakaźnych w szpitalach w związku ze zgłoszeniem ognisk zakażeń. Jedna kontrola wykazała nieprawidłowości, podczas kontroli wydano zalecenia pokontrolne.

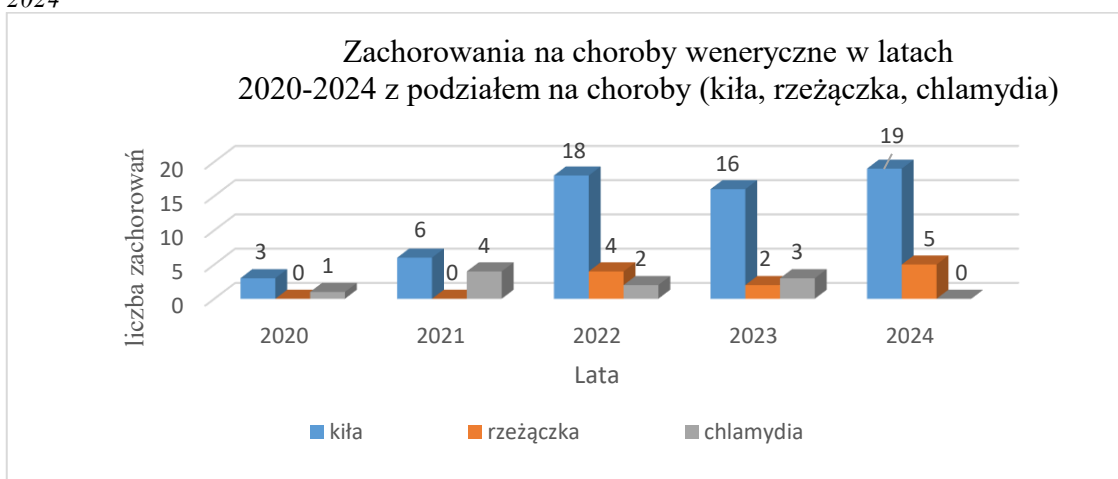
12. Choroby przenoszone drogą płciową

W 2024 roku odnotowano wzrost zachorowań na choroby przenoszone drogą płciową, zarejestrowano 24 przypadki zachorowań na choroby weneryczne, tj. kiłę i rzeżączkę. Stanowi to wzrost o 3 przypadki w porównaniu z rokiem ubiegłym.

W 2024 roku zgłoszono:

- 19 zachorowań na kiłę w przedziale wiekowym 20-29 – 4 osoby; 30-39 - 7 osób; 40-49 - 6 osób, 50-59 – 2 osoby, co stanowi wzrost o 3 przypadki w stosunku do 2023 roku, w którym zarejestrowano 16 przypadków kiły;
- 5 zachorowań na rzeżączkę w wieku 17, 29, 39, 42 oraz 43 lata, co stanowi wzrost o 3 przypadki w stosunku do 2023 roku, w którym zarejestrowano 2 przypadki rzeżączki,
- brak przypadku chorób przenoszonych drogą płciową wywołanych przez chlamydie, co stanowi spadek o 3 przypadki w porównaniu do 2023 roku.

Wykres 13. Zachorowania na choroby weneryczne z podziałem (kiła, rzeżączka, chlamydia) w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

13. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie zakażeń wywołanych przez SARS-CoV-2 w 2024 r.

W 2024 roku odnotowano 1407 potwierdzonych zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2, co stanowi wzrost w stosunku do 2023 r. o 380 przypadków. W 2024 r. odnotowano 1 zgon z powodu zachorowania wywołanego wirusem SARS-CoV-2 osoby hospitalizowanej w wieku 75 lat, co stanowi wzrost w stosunku do 2023 r. o 1 przypadek. Zachorowało 605 mężczyzn i 802 kobiety, hospitalizacji poddano 38 osób, a 1369 osób leczono ambulatoryjnie.

14. Działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w obszarze szczepień ochronnych

Zgodnie z otrzymanymi od lekarzy z terenu powiatu gnieźnieńskiego sprawozdaniami stan na dzień 31.12.2024 roku liczba osób małoletnich objętych obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi, które nie były poddane lekarskiemu badaniu kwalifikacyjnemu albo u których nie zostały przeprowadzone obowiązkowe szczepienia ochronne, wyniosła 385 osób, co stanowi wzrost o 28 osób w stosunku do roku ubiegłego, natomiast liczba osób sprawujących prawną pieczę nad osobą małoletnią wynosiła 477 co stanowi wzrost o 23 osoby, w stosunku do roku ubiegłego.

W ramach podjętych działań w 2024 roku wystosowano wezwania do osób uchylających się od szczepień, upomnienia wzywające do realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych, wystawiono tytuły wykonawcze oraz wnioski o przeprowadzenie egzekucji obowiązków o charakterze niepieniężnym do Wojewody Wielkopolskiego.

Wykres 14. Liczba niezaszczepionych dzieci obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi oraz liczba rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązkowych szczepień w latach 2020-2024.

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W 2024 roku na terenie powiatu gnieźnieńskiego zanotowano 17 przypadków niepożądanych odczynów poszczeniennych (NOP), które dotyczyły szczepień wykonywanych zgodnie z Programem Szczepień Ochronnych, stanowi to wzrost o 3 zgłoszenia NOP w porównaniu do roku 2023. W 2024 roku 3 odczyny sklasyfikowano jako poważne, pozostałych 14 jako łagodne, nie odnotowano NOP po szczepieniu przeciw COVID-19.

Powyższe przypadki NOP o kwalifikacji poważnej dotyczyły: 6-tygodniowego dziecka po szczepieniu przeciw wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, inwazyjnym zakażeniom *Haemophilus influenzae* typu b, ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (*poliomyelitis*), błonicy, tężcowi, krztuścowi, zakażeniom powodowanym przez rotawirusy, inwazyjnym zakażeniom *Streptococcus pneumoniae*, hospitalizowanego, zejście choroby wyzdrowienie; 6-letniego dziecka zaszczepionego przeciw ostremu nagminnemu porażeniu dziecięcemu (*poliomyelitis*), błonicy, tężcowi, krztuścowi, hospitalizowanego, zejście choroby wyzdrowienie oraz 2-miesięcznego dziecka po szczepieniu przeciw błonicy, tężcowi, krztuścowi, hospitalizowanego, zejście choroby wyzdrowienie.

Tabela 4 Liczba niepożądanych odczynów poszczeniennych zgłoszonych w latach 2020-2024 wg chorób, przeciwko którym wykonano szczepienie na terenie powiatu gnieźnieńskiego.

	gruźlica	WZW B	HIB	Poliomyelitis	Tęžec	Błonica	Krztusiec	Odra	Świnka	Różyczka	Pneumokoki	Meningokoki	Rotawirusy	COVID-19	grypa	Ospa wietrzna	Kleszczowe zapalenie mózgu	HPV
2020	1	5	8	8	9	9	9	1	1	1	3	2	0	-	0	0	0	0
2021	0	4	7	8	10	10	10	1	1	1	7	0	5	152	0	0	0	0
2022	2	4	7	8	8	8	8	3	3	3	5	0	1	6	0	0	0	0
2023	0	2	4	5	7	7	7	4	4	4	4	1	4	0	1	1	1	0
2024	1	3	5	9	12	12	12	1	1	1	1	1	1	0	1	0	0	2

Źródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Tabela 5. Liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych zgłoszonych w latach 2020-2024 z podziałem na rodzaje NOP oraz wiek osób, u których wystąpiły (z wyłączeniem NOP po szczepieniu p/Covid-19)

		NOP łagodny	NOP poważny	NOP ciężki
Rok sprawozdawczy	Rok urodzenia	Liczba NOP	Liczba NOP	Liczba NOP
2020	2017	1	-	-
	2018	6	-	-
	2019	4	-	-
	2020	2	-	-
2021	2008	1	-	-
	2019	2	-	-
	2020	1	-	-
	2021	8	-	-
2022	2022	3	1	-
	2021	4	-	-
	2020	4	1	-
	2014	1	-	-
	2011	1	-	-
2023	2023	1	2	-
	2022	4	2	-
	2021	1	-	-
	2019	1	-	-
	2018	1	1	-
	2013	1	-	-
2024	2024	1	1	-
	2023	2	1	-
	2022	4	-	-
	2021	2	-	-
	2019	2	-	-
	2018	1	1	-
	2013	1	-	-
	2008	1	-	-

Zródło: opracowanie własne Sekcja Epidemiologii Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W 2024 roku skontrolowano 26 podmiotów leczniczych wykonujących obowiązkowe szczepienia ochronne na terenie powiatu gnieźnieńskiego. Kontrole zostały przeprowadzone w zakresie wykonywania szczepień ochronnych na podstawie dokumentacji medycznej, warunków przechowywania szczepionek, zachowania łańcucha chłodniczego, przeprowadzania kontroli wewnętrznej w placówce i przestrzegania obowiązujących w placówce procedur w tym zakresie, a także sprawozdań ze szczepień, terminowości ich przesyłania do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gnieźnie oraz oceny stanu sanitarno– higienicznego.

15. Podsumowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie chorób zakaźnych na terenie powiatu gnieźnieńskiego

1. W 2024 roku zarejestrowano 176 przypadków zakażeń jelitowych o etiologii wirusowej, co stanowi wzrost liczby zachorowań o 75 w stosunku do roku ubiegłego.
2. Liczba dzieci niezaszczepionych na terenie powiatu gnieźnieńskiego na dzień 31.12.2024 roku wynosiła 385 osób, co stanowi wzrost o 28 osób w stosunku do roku ubiegłego, natomiast liczba osób sprawujących prawną pieczę nad osobą małoletnią, wynosiła 477 co stanowi wzrost o 23 osoby w stosunku do roku ubiegłego.
3. W 2024 roku na terenie powiatu gnieźnieńskiego zanotowano 17 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych (NOP), trzy odczyny sklasyfikowano jako poważne, pozostałych 14 jako łagodne, nie odnotowano NOP po szczepieniu przeciw COVID-19.
4. W 2024 roku odnotowano 1407 potwierdzonych zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2, co stanowi wzrost w stosunku do 2023 r. o 380 przypadków. W 2024 r. odnotowano 1 zgon z powodu zachorowania wywołanego wirusem SARS-CoV-2, co stanowi wzrost w stosunku do 2023 r. o 1 przypadek.
5. W 2024 roku zarejestrowano ogółem 787 zachorowań na grypę.
6. W zakresie zachorowań na ospę wietrzną w 2024 roku zarejestrowano 626 przypadków zachorowań, co stanowi spadek w porównaniu do roku ubiegłego o 324 przypadków.
7. W 2024 roku zarejestrowano 49 przypadków zachorowań na boreliozę, co stanowi wzrost o 16 przypadków w porównaniu do roku 2023 roku.
8. W roku 2024 r. odnotowano 16 przypadków zachorowań na prątkującą postać gruźlicy, co stanowi wzrost o 1 zachorowanie w porównaniu do roku 2023. Najczęściej chorowały osoby w przedziale wiekowym między 60 a 69 lat.
9. W 2024 r. nie zarejestrowano potwierdzonych przypadków zachorowania na ospę małą, odrę i różyczkę.
10. W 2024 roku odnotowano 158 przypadków zachorowań na krztusiec, co stanowi wzrost o 156 zachorowań w stosunku do roku 2023. W 2024 roku liczba osób, u których krztusiec został potwierdzony laboratoryjnie wyniosła 104, co stanowi wzrost w stosunku do 2023 roku o 103 przypadki. Najczęściej chorowały osoby w przedziale wiekowym między 0 a 9 lat.
11. W 2024 roku zarejestrowano 9 przypadków salmonellozy jelitowej, co stanowi spadek o 19 zakażeń w stosunku do 2023 roku.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

1. Zaopatrzenie ludności w wodę

W 2024 roku prowadzono monitoring jakości wody oraz działalność nadzorową uwzględniając interwencje odbiorców wody. Zakres badań wody obejmował badania: mikrobiologiczne, fizykochemiczne, organoleptyczne oraz badania stężeń substancji promieniotwórczych w wodzie. Badania jakości wody do spożycia wykonywały laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Podstawę zapewnienia konsumentom bezpiecznej wody do spożycia stanowią zarówno badania wykonywane przez producentów wody w ramach kontroli wewnętrznej, jak i badania realizowane w ramach nadzoru sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Producenci wody prowadzili badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej na podstawie uzgodnionych harmonogramów pobierania próbek wody.

1.1. Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim

W 2024 roku pod nadzorem znajdowało się 39 wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w wodę (tak jak w roku 2023):

- 7 wodociągów o produkcji < 100 m³/d
- 28 wodociągów o produkcji od 101-1000 m³/d
- 4 wodociągi o produkcji od 1001-10000 m³/d
- brak wodociągów o produkcji od 10001 - 100000 m³/d

Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia w wodę na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonowały bez większych zastrzeżeń. Wszystkie wodociągi poddane zostały kontroli oraz ze wszystkich obiektów wodnych zostały pobrane próbki wody do badań laboratoryjnych, zgodnie z harmonogramem poboru próbek wody do spożycia na rok 2024.

W 2024 roku przeprowadzono 42 kontrole stacji uzdatniania wody, stan sanitarno-techniczny oceniono w zdecydowanej większości jako dobry. Wydano 1 decyzję administracyjną w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego.

Tabela 6. Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim w 2024 roku.

Wodociągi o produkcji [m ³ /d]	Liczba urządzeń dostarczających wodę			Liczba ludności zaopatrywanej w wodę (w tys.)	
	wg ewidencji	w tym skontrolowanych	odpowiadającą wymaganiom	łącznie	odpowiadającą wymaganiom
≤100	7	7	7	1,555	1,555
101-1000	28	28	28	43,259	43,259
1001-10000	4	4	4	90,959	90,959
10001-100000	0	0	0	0	0
>100000	0	0	0	0	0
SUMA	39	39	39*	135,773	135,773

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

* Liczba obiektów, które odpowiadają (w tym warunkowo odpowiadają) wymaganiom rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie oceny jakości wody produkowanej przez urządzenia dostarczające wodę.

W 2024 roku w ramach kontroli urzędowej pobrano do badań 310 próbek wody, natomiast zarządzający wodociągami wykonując zadania kontroli wewnętrznej pobrali 507 próbek wody.

1.2. Analiza przekroczeń parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych

W 2024 roku prowadzono analizę wyników badań wody przeznaczonej do spożycia, wykonanych zarówno w ramach nadzoru sprawowanego przez Państwową Inspekcję Sanitarną, jak również otrzymane od podmiotów prowadzących zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Najczęstsze przekroczenia dotyczyły parametrów fizykochemicznych: mętności, barwy, zapachu oraz związków żelaza i manganu. Wydano 2 decyzje o braku przydatności wody do spożycia, 1 decyzję stwierdzającą warunkową przydatność wody do spożycia. Wystawiono 286 ocen jakości wody stwierdzających przydatność wody do spożycia przez ludzi oraz 8 ocen okresowych półrocznych i 36 ocen okresowych rocznych.

1.3. Badanie ciepłej wody w kierunku obecności bakterii z rodzaju *Legionella* sp.

W roku 2024 pobrano w ramach kontroli urzędowej 32 próby ciepłej wody użytkowej do badań w kierunku *Legionella* sp. oraz 99 prób w ramach kontroli wewnętrznej. W ramach kontroli urzędowej ciepłą wodę użytkową pobrano w placówce leczniczej,

w Zakładzie Karnym, w Zakładzie Poprawczym, w internacie, w placówce zamieszkania zbiorowego oraz w hotelu. W dwóch placówkach stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości liczby bakterii Legionella sp. – wysokie skażenie ciepłej wody użytkowej bakteriami Legionella sp. Przeprowadzone badania powtórkowe po działaniach naprawczych wykazały brak skażenia ciepłej wody bakteriami Legionella sp. Pobrano 76 prób wody ciepłej na zlecenie w domach opieki dla starszych osób, w podmiotach leczniczych, w Zakładzie Karnym. W dwóch podmiotach leczniczych, w dwóch domach opieki dla starszych osób, w Zakładzie Karnym stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych wartości bakterii Legionella sp. W jednej z ww. placówek nadal prowadzone są działania naprawcze mające na celu przywrócenie jakości wody do obowiązujących wymagań – oczekuje się na wyniki badań.

W roku 2024 wydano 4 decyzje stwierdzające wysokie skażenie ciepłej wody użytkowej bakteriami Legionella sp. i nakazujące doprowadzenie wody do wymogów ww. rozporządzenia.

**Pływalnie, kąpieliska i miejsca okazjonalnie wykorzystywane
do kąpieli**

1. Pływalnie

W 2024 roku pod nadzorem znajdowały się na terenie miasta Gniezna 2 pływalnie, gdzie sprawowano nadzór nad jakością wody, a także nadzorowano warunki higieniczno-sanitarne oraz stan techniczny.

Ogółem w 2024 roku pobrano do badań 33 próbki wody w ramach kontroli urzędowej oraz 195 próbek w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządzającego obiektem.

Wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1230) nie spełniało 35 zbadanych próbek (2 mniej niż w roku 2023). Nie stwierdzono przekroczeń parametrów mikrobiologicznych, natomiast stwierdzano przekroczenia parametrów fizykochemicznych, takich jak: mętność, utlenialność, chloroform. W przypadku pogorszenia jakości wody basenowej natychmiast informowano zarządzającego obiektem oraz zalecano przeprowadzenie działań naprawczych, prowadzących do poprawy jej jakości.

W 2024 roku pobrano do badań 9 prób wody w ramach kontroli urzędowej oraz 55 próbek w ramach kontroli wewnętrznej do badań w kierunku bakterii Legionella sp.

W jednym obiekcie basenowym wydano decyzję nakazującą wyłączenie niecek basenowych z użytkowania z uwagi na wystąpienie zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody bakteriami Legionella sp. Zarządzający obiektem po przeprowadzeniu działań naprawczych i powtórnych badaniach wody w ramach kontroli wewnętrznej, które nie wykazały przekroczeń przywrócił niecki ponownie do użytku. Ponadto w 4 pobranych próbkach z natrysków basenowych w jednym obiekcie wykazano przekroczenia dopuszczalnych wartości ww. bakterii. Wydano decyzję nakazującą wyłączenie natrysków basenowych z użytkowania z uwagi na wystąpienie zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody bakteriami Legionella sp. Zarządzający obiektem po przeprowadzeniu działań naprawczych i powtórnych badaniach wody w ramach kontroli wewnętrznej, które nie wykazały przekroczeń włączył natryski ponownie do użytku.

2. Kąpieliska i miejsca wykorzystywane do kąpieli

Na terenie powiatu w 2024 roku funkcjonowały 4 kąpieliska raportowane do UE:

- Kąpielisko Skorzęcin;
- Kąpielisko Winiary;

- Kąpielisko na Języku w Kłęcku;
- Kąpielisko Camping Borzątew.

W roku 2024 zostało utworzone miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli, tj. Plaża ZHP w Imiołkach.

Skontrolowano wszystkie zewidencjonowane kąpieliska oraz miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli, przeprowadzono łącznie 13 kontroli (12 kontroli kąpielisk, 1 kontrola miejsca okazjonalnie wykorzystywanego do kąpeli) oraz 2 kontrole dodatkowe dotyczące zakwitów sinic w kąpielisku Winiary.

Stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Wszystkie kąpieliska oraz miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli zostały prawidłowo oznakowane. Posiadały wyznaczone i trwale oznakowane strefy do kąpeli, sanitariaty, kosze na odpady, pomosty, wyznaczoną strefę na plaży do rekreacji, a także zapewnioną opiekę ratowników.

Na terenie kąpieliska Winiary w czerwcu wystąpił krótkotrwały zakwit sinic, przeprowadzono 2 kontrole wizualne ww. kąpieliska, wydano 1 decyzję wprowadzającą tymczasowy zakaz kąpeli w kąpielisku. Po ustaniu zakwitów sinic Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Gnieźnie wydał bieżącą ocenę jakości wody w kąpielisku stwierdzającą, że woda w kąpielisku Winiary jest przydatna do kąpeli. Kontrola i ocena jakości wody w kąpieliskach oraz w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli w sezonie 2024 roku była prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, tj. rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu wykorzystywanym do kąpeli (Dz. U. z 2021 r. poz. 255). Pobrano 4 próbki wody do badań laboratoryjnych w ramach kontroli urzędowej w 4 kąpieliskach. Próbkę wody do badań laboratoryjnych w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli były pobierane w ramach kontroli wewnętrznej. Jakość wody w kąpieliskach: Skorzęcin, Na Języku w Kłęcku, Camping Borzątew oraz w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli tj. Plaża w Imiołkach przez cały sezon była przydatna do kąpeli, natomiast w kąpielisku Winiary była czasowo nieprzydatna do kąpeli z uwagi na krótkotrwały zakwit sinic.

W ramach kontroli urzędowej w ww. kąpieliskach i w ramach kontroli wewnętrznej w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli w oparciu o badania własne, jak i przekazane przez organizatorów, dokonywano bieżącej oceny jakości wody.

Wydano 24 oceny jakości wody w kąpieliskach (18 ocen bieżących oraz 4 oceny sezonowe), a także 2 oceny jakości wody w miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli. Klasyfikacja jakości wody została wykonana dla wszystkich 4 kąpielisk, tj.: kąpieliska Skorzęcin, kąpieliska Winiary, kąpieliska na Języku w Kłęcku oraz kąpieliska Camping Borzątek. Przeprowadzona klasyfikacja jakości wody w kąpielisku Skorzęcin, Na Języku w Kłęcku i Camping Borzątek na podstawie czteroletnich badań wykazała jakość doskonałą, a w kąpielisku Winiary jakość dobrą.

W trakcie trwania sezonu kąpielowego na bieżąco prowadzony był Serwis Kąpieliskowy Departamentu Bezpieczeństwa Zdrowotnego Wody oraz wydawane były komunikaty dotyczące jakości wody w kąpieliskach, dostępne na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/psse-gniezno>.

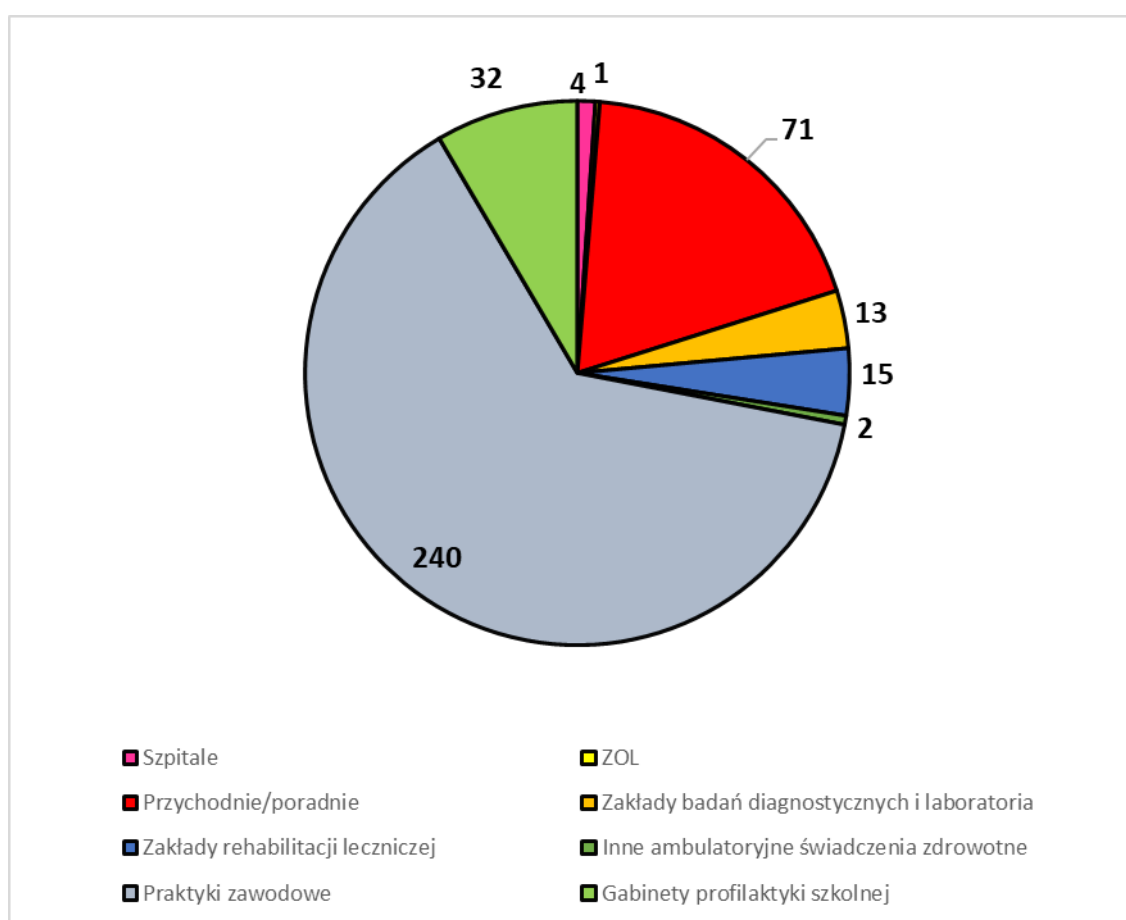

**Stan sanitarny podmiotów wykonujących
działalność leczniczą**

1. Podmioty wykonujące działalność leczniczą

Na terenie powiatu gnieźnieńskiego w 2024 roku działało 378 podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Skontrolowano 92 obiekty w zakresie stanu sanitarno-technicznego i higienicznego pomieszczeń z uwzględnieniem zagadnień dezynfekcji i sterylizacji, gospodarki odpadami komunalnymi i odpadami medycznymi, postępowania z bielizną, zgłaszalności podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne.

Wykres 15. Podmioty wykonujące działalność leczniczą w powiecie gnieźnieńskim w roku 2024.

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Podmioty lecznictwa zamkniętego

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się 5 podmiotów leczniczych wykonujących stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne, które zostały skontrolowane.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 1 decyzję administracyjną. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń oddziałów szpitala.

Podmioty lecznictwa otwartego

W 2024 roku w ewidencji znajdowały się 373 podmioty lecznicze wykonujące ambulatoryjne świadczenia zdrowotne, w tym praktyki zawodowe, skontrolowano 87 obiektów. Ogółem w podmiotach lecznictwa otwartego wydano 17 decyzji administracyjnych oraz nałożono 2 mandaty karne. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niewłaściwej dezynfekcji, działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych, nienależytego stanu sanitarno-higienicznego i technicznego pomieszczeń, postępowania z odpadami medycznymi oraz braku wdrożenia procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym związanym z udzielaniem świadczeń zdrowotnych.

Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

1. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

Kontrolę stanu sanitarnego w 2024 roku przeprowadzono w 180 obiektach użyteczności publicznej. Kontrolą zostały objęte:

- obiekty hotelarskie (hotele, motele, pensjonaty, kempingi, pola biwakowe),
- inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie,
- zakłady fryzjerskie,
- zakłady kosmetyczne,
- zakłady tatuażu,
- zakłady odnowy biologicznej,
- inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu,
- ustępy publiczne i ogólnodostępne,
- pływalnia kryta
- pływalnia odkryta
- domy pomocy społecznej
- domy dla bezdomnych, inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej oraz placówki zapewniające całodobową opiekę
- tereny rekreacyjne (tereny zabaw dzieci, ogródki jordanowskie, parki, zieleńce)
- cmentarze i zakłady pogrzebowe
- dworce i stacje kolejowe
- inne obiekty użyteczności publicznej, w tym: stacje paliw, obiekty sportowe, boiska, stadion, pralnie.
- środki transportu, w tym samochody do przewozu chorych i samochody do przewozu zwłok.

2. Stan sanitarny wybranych rodzajów obiektów

2.1. Obiekty hotelarskie (hotele, motele, pensjonaty, kempingi, pola biwakowe)

W 2024 roku skontrolowano 6 hoteli. W 4 obiektach stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku minimalnej częstotliwości pobierania próbek ciepłej wody przez właścicieli hoteli, podmioty usunęły ww. nieprawidłowości, tj. wykonały badania wody w zakresie Legionella sp. W związku z powyższym wydano 3 decyzje umarzające oraz 4 decyzje płatnicze. Stan higieniczno-sanitarny i techniczny obiektów nie budził zastrzeżeń.

2.2. Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie

W zakresie stanu sanitarno-higienicznego i technicznego oraz utrzymania czystości bieżącej skontrolowano 12 obiektów, w których nie stwierdzono nieprawidłowości, wydano doraźne zalecenia.

2.3. Domy Pomocy Społecznej, placówki zapewniające całodobową opiekę, noclegownie i domy dla bezdomnych

W 2024 roku spośród znajdujących się w ewidencji 16 placówek skontrolowano 8 obiektów, w których nie stwierdzono nieprawidłowości, wydano doraźne zalecenia.

2.4. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej oraz świadczące łącznie powyższe usługi

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się 161 zakładów fryzjerskich, skontrolowano 28 obiektów, nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego oraz sanitarno-technicznego nie stwierdzono.

Spośród znajdujących się w ewidencji 151 zakładów kosmetycznych i tatuażu skontrolowano 48 obiektów. W jednym salonie kosmetycznym stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku sterylnych narzędzi wielokrotnego użytku do zabiegów, w trakcie wykonywania których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, braku wdrożenia i stosowania procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi w zakresie sterylizacji narzędzi oraz nienależytego stanu higieniczno-sanitarnego frontów szafek oraz szuflad w sali usług przy stanowiskach do wykonywania zabiegu manicure. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano decyzję administracyjną oraz nałożono mandat karny.

Spośród znajdujących się w ewidencji 25 zakładów odnowy biologicznej, skontrolowano 10 obiektów. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2024 roku w ewidencji znajdowało się 26 zakładów świadczących więcej niż jedną z następujących usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej oraz tatuażu. Skontrolowano osiem z nich. Podczas kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Tabela 7. Stan sanitarny zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług w powiecie gnieźnieńskim w 2024 r.

Rodzaj działalności usługowej	Liczba obiektów w ewidencji	Liczba obiektów skontrolowanych	Liczba przeprowadzonych kontroli	Liczba obiektów o złym stanie higieniczno-sanitarnym	Liczba obiektów o złym stanie technicznym
Zakłady fryzjerskie	161	28	29	0	0
Zakłady kosmetyczne	142	40	44	0	0
Zakłady tatuażu	9	8	8	0	0
Zakłady odnowy biologicznej	25	10	10	0	0
Inne zakłady, w których są świadczone więcej niż jedna z usług	26	8	8	0	0
Razem	363	94	99	0	0

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Komunalnej Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

2.5. Inne obiekty użyteczności publicznej nie sklasyfikowane wcześniej

W ewidencji w 2024 roku znajdowało się 99 obiektów, z czego skontrolowano 22 obiekty (m. in.: stacje paliw, boiska sportowe, zakłady pogrzebowe). Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-higienicznego oraz sanitarno-technicznego nie stwierdzono.

3. Ekshumacje i sprowadzanie zwłok

W 2024 roku wydano 41 decyzji administracyjnych zezwalających na przeprowadzenie ekshumacji zwłok/szczątków ludzkich (12 mniej niż w roku 2023), 2 decyzje zezwalające na wywóz zwłok za granicę, 7 postanowień w sprawie sprowadzenia do Polski zwłok osoby zmarłej poza granicami kraju (tyle samo co w roku 2023) oraz 6 postanowień w sprawie sprowadzenia do Polski prochów osoby zmarłej poza granicami kraju (tyle samo co w roku 2023).

4. Podsumowanie nadzoru nad jakością wody, nadzoru nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą oraz obiektami użyteczności publicznej

1. W 2024 roku na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonowało 39 wodociągów, tak samo jak w 2023 roku. Stan sanitarny obiektów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (pomieszczeń, ich wyposażenia oraz urządzeń) w 2024 roku był dobry. Nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarno-technicznego stwierdzono w jednym wodociągu, usunięcie uchybień egzekwowano w drodze postępowania administracyjnego.

2. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie miasta Gniezna i powiatu gnieźnieńskiego była dobra. W przypadku stwierdzenia przekroczeń mikrobiologicznych i fizykochemicznych zarządzający wodociągami podejmowali działania naprawcze celem doprowadzenia jakości wody do obowiązujących norm. Najczęstsze przekroczenia dotyczyły parametrów fizykochemicznych: mętności, barwy, zapachu oraz związków żelaza i manganu.

3. Wyniki prowadzonego nadzoru sanitarnego wskazują na poprawę w 2024 roku stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów użyteczności publicznej i podmiotów leczniczych oraz poziomu świadczonych usług. Właściciele wykazują coraz większą dbałość o stan techniczny i otoczenie obiektów oraz dążą do podnoszenia standardu świadczonych usług.

4. Jakość ciepłej wody użytkowej jest systematycznie monitorowana, w przypadku stwierdzenia wystąpienia bakterii *Legionella* sp. podejmowane są działania naprawcze w celu uzyskania właściwych wartości przekroczonego parametru.

Zapobiegawczy nadzór sanitarny

1. Zakres działania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

W roku 2024 w ramach Stanowiska Pracy ds. Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzono 43 kontrole obiektów celem wydania opinii sanitarnej dla nowych obiektów budowlanych. Wydano 43 decyzje płatnicze, 31 postanowień opiniodawczych i 343 opinii sanitarnych.

Przeprowadzono 42 kontrole zgodności wykonania obiektów budowlanych z projektem budowlanym w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych na wnioski inwestorów, co jest porównywalne do roku 2023, gdzie przeprowadzono 40 kontroli.

W roku 2024 wydano 45 opinii o zakresie prognozy do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, co stanowi wzrost o 15% do roku ubiegłego. Uzgodniono 31 projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, co stanowi spadek o 30% do roku ubiegłego i 172 projekty decyzji o warunkach zabudowy, co stanowi wzrost o 350% do roku ubiegłego. Określono wymogi dla 74 inwestycji i przedsięwzięć mogących wymagać opracowania raportów środowiskowych co stanowi wzrost o 20% oraz uzgodniono 6 decyzji środowiskowych, co stanowi wzrost o 100%.

2. Podsumowanie

W porównaniu do roku 2023 ilość kontroli zwiększyła się o 10%, ilość postanowień opiniodawczych zwiększyła się o 30 %, a ilość opinii sanitarnych zwiększyła się o 85%. Ilość opiniowanych studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz uzgodnień planów zagospodarowania przestrzennego zmniejszyła się o 30%, a uzgadniany zakres prognozy oddziaływania do tych planów zwiększył się o 15%. Największa ilość wniosków otrzymanych z gmin dotyczyła uzgadniania zakresu raportu o oddziaływanie na środowisko i warunków zabudowy. Do tych najliczniej opiniowanych zakresów rodzajów inwestycji trzeba zaliczyć przede wszystkim farmy fotowoltaiczne i studnie głębinowe do nawadniania pól deszczownicami oraz modernizacje i przebudowy dróg lub ścieżek rowerowych. Zwiększyła się o 350% ilość uzgadnianych decyzji o warunkach zabudowy i lokalizacji inwestycji celu publicznego w związku ze zmianą prawa.

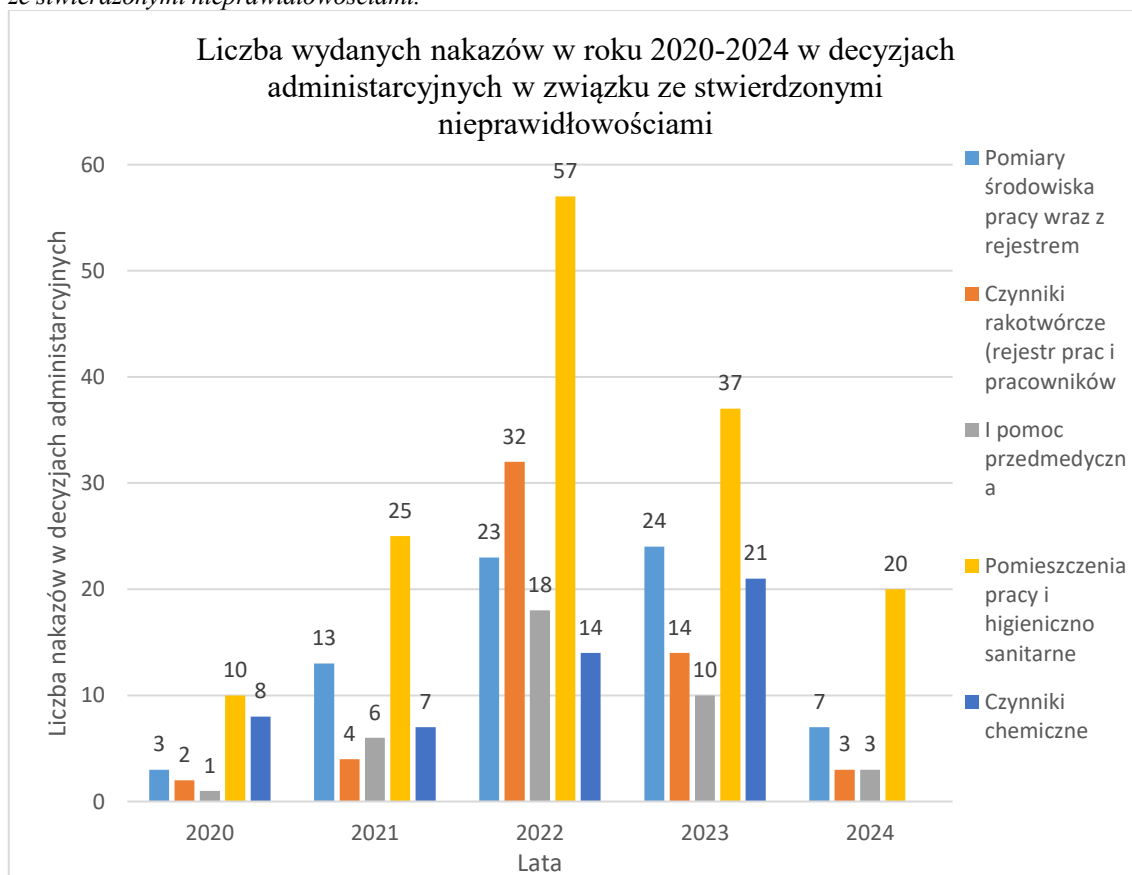

**Nadzór nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska
pracy i chemikaliami**

1. Warunki sanitarno-higieniczne środowiska pracy

W 2024 roku sprawowano nadzór w zakresie przestrzegania przepisów m.in. z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładach pracy, wykonywania badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy, przeprowadzania profilaktycznych badań lekarskich u zatrudnionych pracowników, występowania substancji chemicznych i ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, występowania szkodliwych czynników biologicznych w środowisku pracy, produktów biobójczych, detergentów oraz prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3, a także oceny ryzyka zawodowego. W roku 2024 pod nadzorem znajdowało się 531 podmiotów gospodarczych. Przeprowadzono 179 kontroli sanitarnych. Stwierdzono nieprawidłowości, w związku z którymi wydano 26 decyzji administracyjnych zawierających 57 nakazów. W roku 2023 przeprowadzono 270 kontroli i wydano 69 decyzje, tj. o 43 więcej niż w roku 2024.

Wykres 16. Liczba wydanych nakazów w roku 2020-2024 w decyzjach administracyjnych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

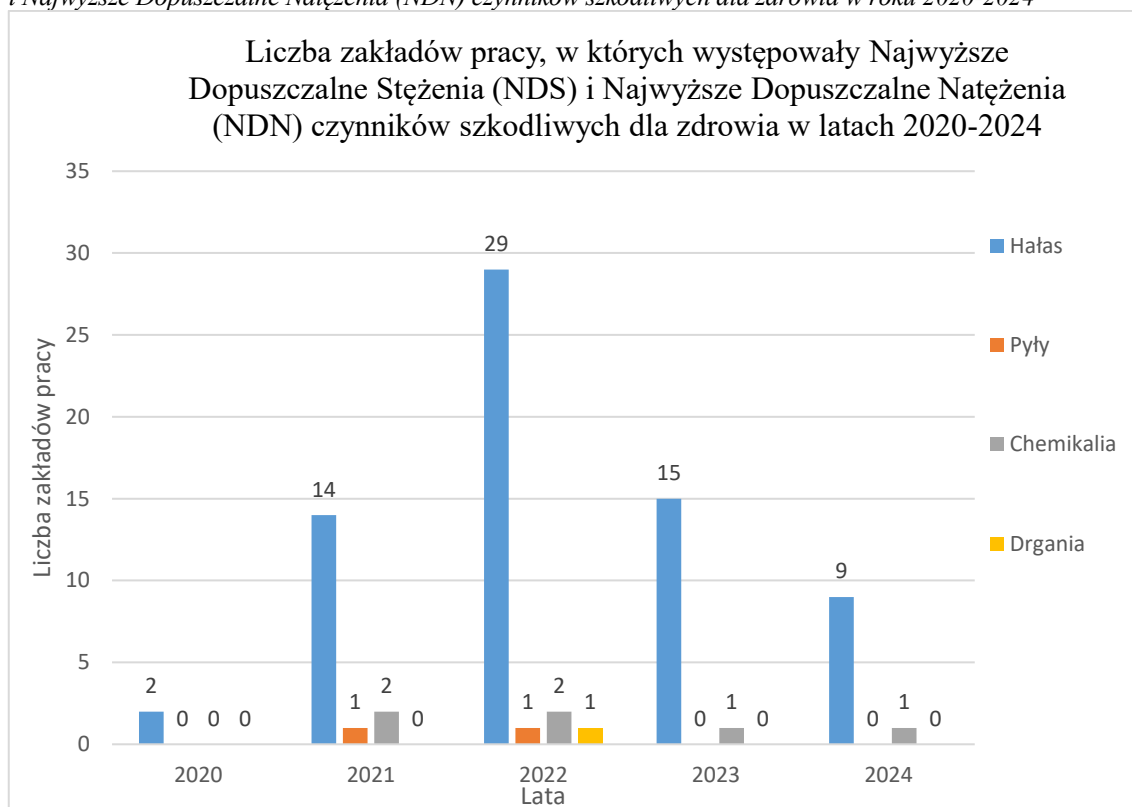
1.1. Czynniki szkodliwe dla zdrowia (narażenie zawodowe)

W 2024 roku na terenie powiatu gnieźnieńskiego funkcjonowały 41 zakłady pracy z branży obróbki drewna oraz produkcji wyrobów metalowych, w których wystąpiły przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia. W warunkach niezgodnych z obowiązującymi normatywami higienicznymi w 2024 roku zatrudnionych były ogółem 70 osób. Podane dane dotyczyły wszystkich zakładów pracy, w których występują przekroczenia normatywów niezależnie od tego czy były kontrolowane w danym roku sprawozdawczym. Ilości osób zatrudnionych w warunkach przekroczenia wartości normatywnych pozyskuje się w trakcie przeprowadzania kontroli na podstawie przeprowadzanych przez pracodawców pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy. W 2024 roku kontrole przeprowadzono w 14 podmiotach, w których stwierdzono przekroczenia normatywów higienicznych. Najczęściej przekraczana w 2024 roku była norma higieniczna obowiązująca dla hałasu. W roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrole w 9 zakładach, w których stwierdzono narażenie na ponadnormatywny hałas. W warunkach niezgodnych z wymogami (dot. narażenia na ponadnormatywny hałas) stwierdzono zatrudnienie 67 osób, tj. o 433 mniej niż w roku 2023.

W ciągu całego roku sprawozdawczego nie stwierdzono nadmiernego zapylenia powietrza na stanowiskach pracy. W roku 2023 w warunkach przekroczenia NDS pyłów również nie stwierdzono zatrudnienia.

W roku sprawozdawczym stwierdzono przekroczenie czynników chemicznych w jednym z kontrolowanych zakładów pracy. W warunkach przekroczenia NDS czynników chemicznych zatrudnione były 3 osoby. Podobnie było w roku 2023, gdzie w 1 z kontrolowanych podmiotów (obróbka metali) stwierdzono przekroczenie czynników chemicznych. W warunkach przekroczenia NDS czynników chemicznych zatrudnione były 3 osoby.

Wykres 17. Liczba zakładów pracy, w których występowały Najwyższe Dopuszczalne Stężenia (NDS) i Najwyższe Dopuszczalne Natężenia (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w roku 2020-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

W 2024 roku skontrolowano 17 obiektów, gdzie w ekspozycji na czynniki rakotwórcze stwierdzono zatrudnienie 782 osób na podstawie prowadzonych przez pracodawców rejestrów prac i pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym. W roku 2023 w ekspozycji na czynniki rakotwórcze zatrudnionych było 986 osób w 29 skontrolowanych obiektach. Stwierdzono spadek liczby zatrudnionych w ekspozycji na czynniki rakotwórcze w porównaniu do roku 2023 o 204 osoby.

2. Choroby zawodowe na terenie powiatu gnieźnieńskiego

W 2024 roku zgłoszono 29 podejrzeń dot. chorób zawodowych, w roku 2023 zgłoszono ich tyle samo. Zgłoszenia dokonywane były przez jednostkę orzeczniczą lub przez osoby starające się o orzeczenie lekarskie o stwierdzeniu choroby zawodowej. Wydano 19 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 10 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. Łącznie po uprawomocnieniu decyzji stwierdzono 17 chorób zawodowych, w tym 5 decyzji dotyczyło chorób tzw. „azbestozależnych”.

Tabela 8 Liczba chorób zawodowych stwierdzonych w powiecie gnieźnieńskim w roku 2020-2024

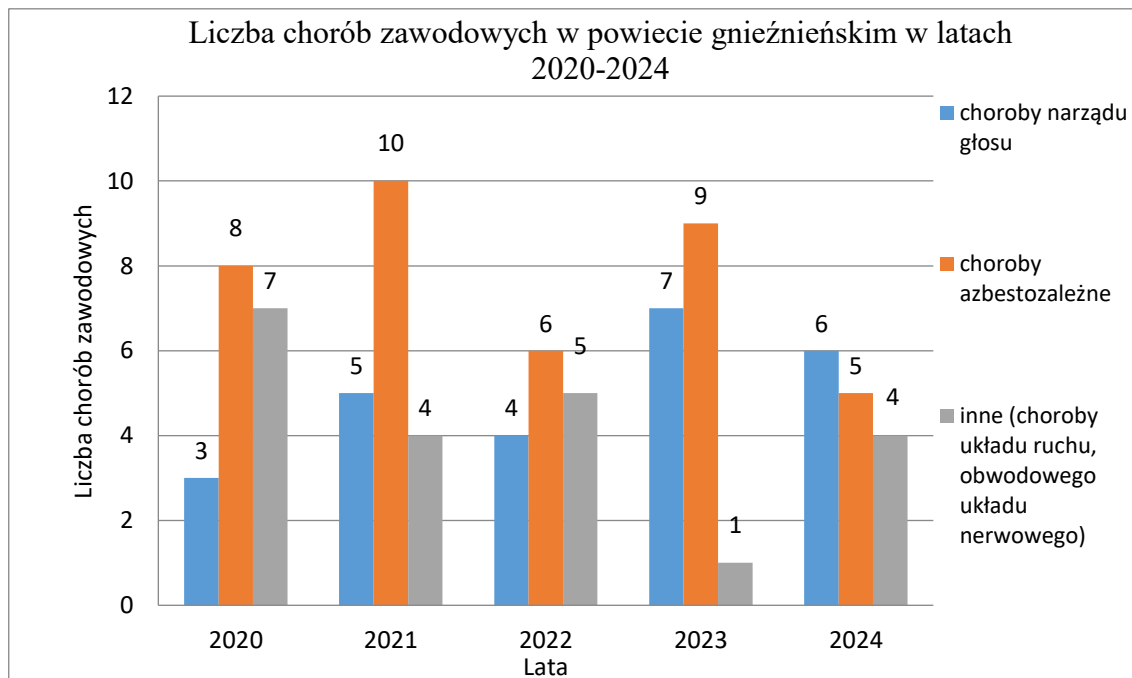
Rodzaj choroby zawodowej	Liczba chorób zawodowych stwierdzanych w powiecie gnieźnieńskim				
	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Choroby „azbestozależne”	8	10	6	9	5
Choroby układu ruchu	0	1	1	1	0
Choroby narządu głosu	3	5	4	7	6
Choroby obwodowego układu nerwowego	0	0	4	0	4
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa	2	1	0	0	0
Astma oskrzelowa	1	0	0	0	0
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	0	1	0	0	0
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli	0	0	0	0	1
Alergiczny nieżyt nosa	0	0	0	0	1

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Najczęściej stwierdzane z chorób „azbestozależnych” w 2024 roku były pylice płuc. Stwierdzono 3 przypadki międzybłoniaka opłucnej lub otrzewnej powstałego na skutek zawodowego narażenia na pyły azbestu. Zachorowania dotyczyły pracowników branży azbestowej, tj. zakładów zajmujących się w przeszłości przerobem azbestu. Osoby, dla których wydano decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej wywołanej narażeniem na azbest są objęte stałą opieką lekarską profilaktyczną w ramach tzw. programu AMIANTUS. W 2024 roku stwierdzono 6 przypadków przewlekłej choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat, 4 przypadki przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego wywołanej sposobem wykonywania pracy. W roku sprawozdawczym wydano 10 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej, w 1 przypadku dotyczyła ona pylicy płuc, w 5 przypadkach dotyczyła przewlekłej choroby narządu głosu spowodowanej nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat a w 4 przypadkach dotyczyła przewlekłej choroby obwodowego układu nerwowego

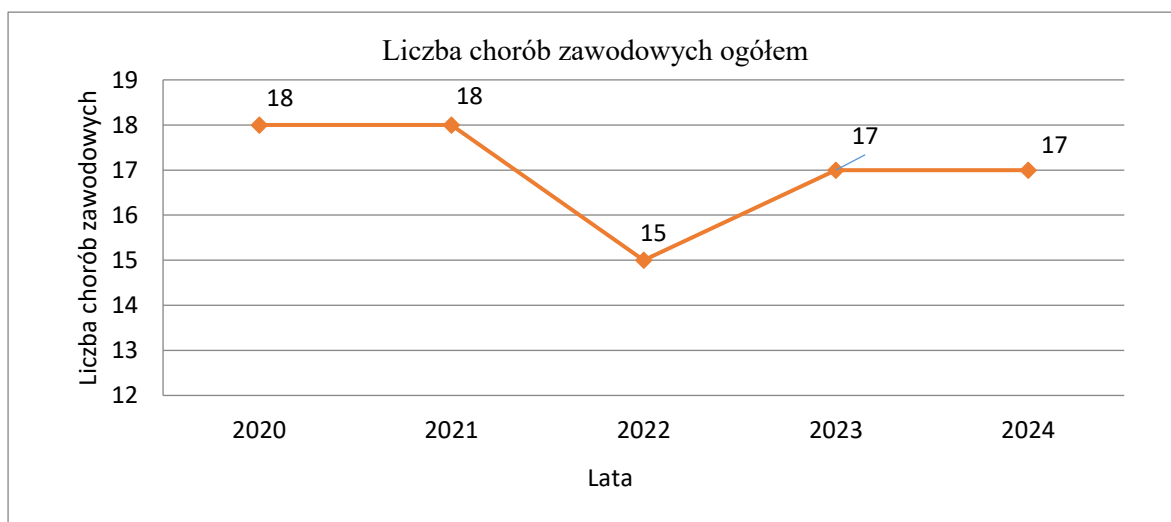
wywołanej sposobem wykonywania pracy. W roku 2023 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej wydano 7.

Wykres 18. Liczba chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

Wykres 19. Liczba chorób zawodowych w poszczególnych grupach chorób zawodowych (choroby „azbestozależne”, choroby układu ruchu, choroby narządu głosu, choroby obwodowego układu nerwowego, choroby zakaźne lub pasożytnicze, alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych) w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Pracy Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Gnieźnie

3. Substancje i preparaty niebezpieczne, prekursory narkotyków, produkty biobójcze, detergenty oraz środki zastępcze

W 2024 roku prowadzono nadzór nad chemikaliami, w tym prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, detergentami, kosmetykami, produktami biobójczymi oraz środkami zastępczymi, czyli tzw. „dopalaczami”. Kontrole dotyczyły zarówno producentów, importerów, dystrybutorów i stosujących. Wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w ewidencji obiektów w roku 2024 było 114 zakładów.

W związku z prowadzonym nadzorem nad kosmetykami w 2024 roku przeprowadzono 16 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu wyrobów kosmetycznych. Stwierdzono naruszenie przepisów w zakresie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych z uwagi na błędne etykiety oraz nieaktualne raporty bezpieczeństwa produktów kosmetycznych. Wydana została 1 decyzja administracyjna dot. zaprzestania wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych, dokonania aktualizacji raportów z oceny bezpieczeństwa produktów kosmetycznych, zapewnienia i przedstawienia do wglądu zgodnych z obowiązującymi przepisami prawa oznakowań opakowań jednostkowych produktów kosmetycznych. Łączna ilość wycofanych produktów wynosiła 3441 sztuk. W roku 2023 przeprowadzono 35 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu wyrobów kosmetycznych, tj. o 19 więcej.

W zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin przeprowadzono 63 kontrole, tj. o 32 mniej niż w roku 2023. W 2024 roku w 10 przypadkach stwierdzono naruszenie przepisów w zakresie chemikaliów, które dotyczyły zakładów wykorzystujących w cyklu produkcyjnym chemikalia lub wprowadzających do obrotu substancje chemiczne i ich mieszaniny. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami wydano 7 decyzji administracyjnych, co stanowi spadek o 5 decyzji w porównaniu do 2023 roku.

Prowadzono nadzór nad przestrzeganiem wymogów związanych z wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych. Objętych ewidencją w 2024 roku było 47 podmiotów wprowadzających do obrotu produkty biobójcze, w tym 1 podmiot zobowiązany jest do uzyskania pozwolenia. Przeprowadzono 28 kontroli w podmiotach zajmujących się dystrybucją produktów biobójczych oraz u producenta wyrobów klasyfikowanych jako produkty biobójcze. Wydano 1 decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Wobec braku wymaganego przepisami prawa stosownego pozwolenia na obrót produktem biobójczym wydana decyzja administracyjna dot. zaprzestania

udostępniania na rynku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów biobójczych. Łączna ilość wycofanych sztuk wyniosła 15 produktów biobójczych. W roku 2023 wydano 2 decyzje administracyjne w zakresie wycofania produktów biobójczych.

W zakresie prowadzenia działań kontrolnych w ramach bieżącego nadzoru nad przestrzeganiem zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych mogących zawierać w swym składzie substancje: THC-P, HHC-P, HHC-O, kwas ibotenowy i muscymol w postaci grzyba muchomora czerwonego (*Amanita muscaria*) lub innych produktów zawierających te substancje w 2024 r. przeprowadzono 4 kontrole w 3 punktach sprzedaży, które zajmują się wprowadzaniem do obrotu suszy CBD oraz wyrobów kosmetycznych z zawartością CBD. Łącznie oceniono 10 produktów. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono wprowadzania do obrotu produktów zawierających ww. substancje. W roku 2023 r. przeprowadzono 5 kontroli w 4 punktach sprzedaży, łącznie oceniono 11 produktów. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono wprowadzania do obrotu produktów zawierających ww. substancje.

4. Podsumowanie nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi środowiska pracy i chemikaliami

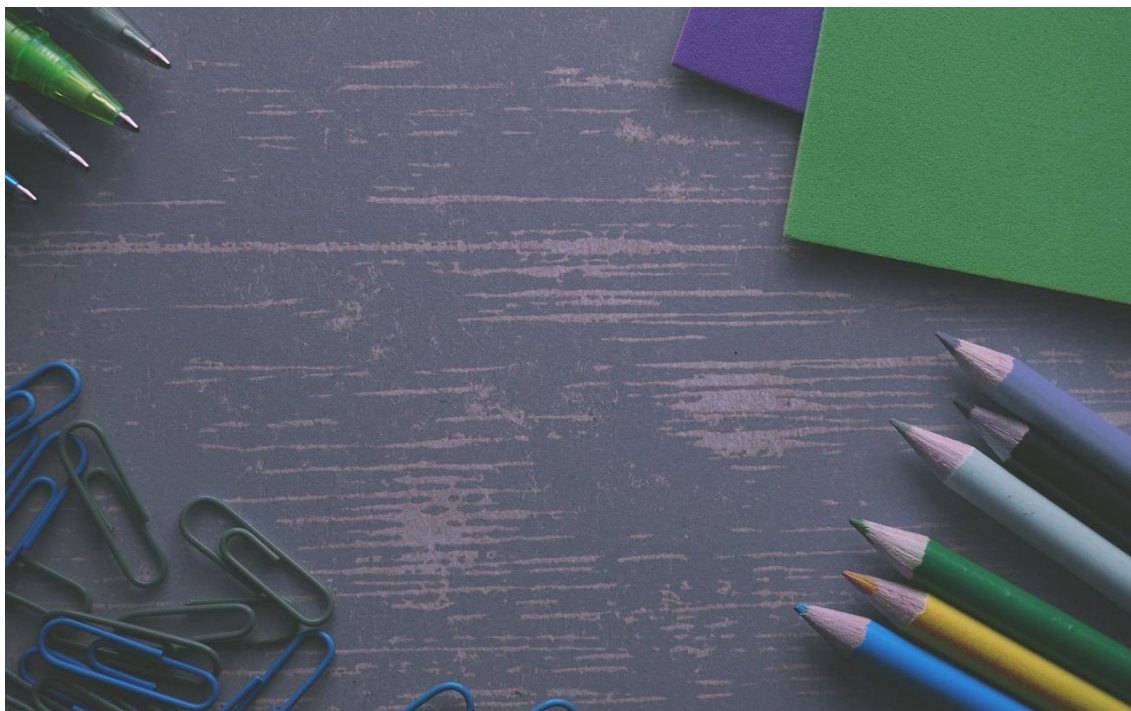
1. W 2024 roku działaniami kontrolnymi objęto 141 podmioty branży rolnej, produkującej wyroby z drewna, metalu i innych wyrobów niemetalicznych, produkujących chemikalia oraz stosujących i wprowadzających produkty chemiczne do obrotu. W roku 2023 skontrolowano 167 podmiotów, tj. o 26 więcej niż w roku 2024.

2. W wyniku 179 kontroli sanitarnych wydano 26 decyzji zawierających 57 nakazów zarządzających poprawę warunków pracy oraz bezpieczeństwa związanego z niebezpiecznymi substancjami chemicznymi oraz ich mieszaninami. W roku 2023 wydano 69 decyzji administracyjnych zawierające 131 nakazów.

3. W 2024 roku funkcjonowały 41 zakłady pracy z branży obróbki drewna oraz produkcji wyrobów metalowych, w których wystąpiły przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, tj. o 1 mniej niż w roku 2023, gdzie takich zakładów było 42. W roku 2024 w zakładach, w których stwierdzono przekroczenia zatrudnionych było 70 osób, tj. o 433 mniej niż w 2023.

5. W 2024 roku stwierdzono 17 przypadków chorób zawodowych, tj. tyle samo co w roku 2023.

6. Wprowadzających do obrotu substancje w postaci własnej lub jako składniki w mieszaninach oraz stosujących substancje chemiczne i ich mieszaniny w ewidencji obiektów w 2024 roku było 114 zakładów, tj. o 5 mniej niż w 2023 roku. Przeprowadzono 63 kontrole i wydano 7 decyzji, tj. o 32 kontrole mniej i 5 decyzji mniej niż w roku 2023.
7. W związku z prowadzonym nadzorem nad kosmetykami w 2024 roku przeprowadzono 16 kontroli w zakresie wprowadzania do obrotu wyrobów kosmetycznych, tj. o 19 mniej niż w roku 2023.
8. Przeprowadzono 28 kontroli w podmiotach zajmujących się produkcją i dystrybucją produktów biobójczych, tj. o 6 mniej niż w 2023 roku, w którym przeprowadzono 34 kontroli. Stwierdzono naruszenia przepisów w kontrolowanym zakresie i wydano 1 decyzję nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.
9. Nie odnotowano w 2024 roku punktu sprzedaży produktów mogących być środkami zastępczymi.

**Ocena stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży
oraz programów i działań informacyjno-edukacyjnych
w zakresie promocji zdrowia**

1. Sprawowanie nadzoru w zakresie sanitarno-higienicznych warunków pobytu dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo wychowawczych

W 2024 roku pod nadzorem Sekcji Higieny Dzieci, Młodzieży i Promocji Zdrowia znajdowały się 164 placówki nauczania i pobytu dzieci i młodzieży. Nadzór sanitarny sprawowano w zakresie oceny stanu sanitarno-higienicznego i technicznego placówki z uwzględnieniem wyposażenia budynku, mikroklimatu pomieszczeń, sal zajęć i ich wyposażenia, szatni, pomieszczeń sanitarnych, warunków do utrzymania higieny osobistej, systemu pierwszej pomocy, prowadzenia zajęć z wychowania fizycznego, gier i zabaw oraz otoczenia placówki, a także wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach, organizacji dożywiania, przestrzegania przepisów o substancjach niebezpiecznych i preparatach chemicznych w pracowniach oraz przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu. Podczas kontroli dokonywano również oceny wymaganej przepisami prawa dokumentacji dotyczących przeglądów wentylacji, pomiarów natężenia oświetlenia sztucznego pomieszczeń, zachowania bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów należących do szkoły, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, przeglądów placów zabaw, badań pracowników do celów sanitarno-epidemiologicznych.

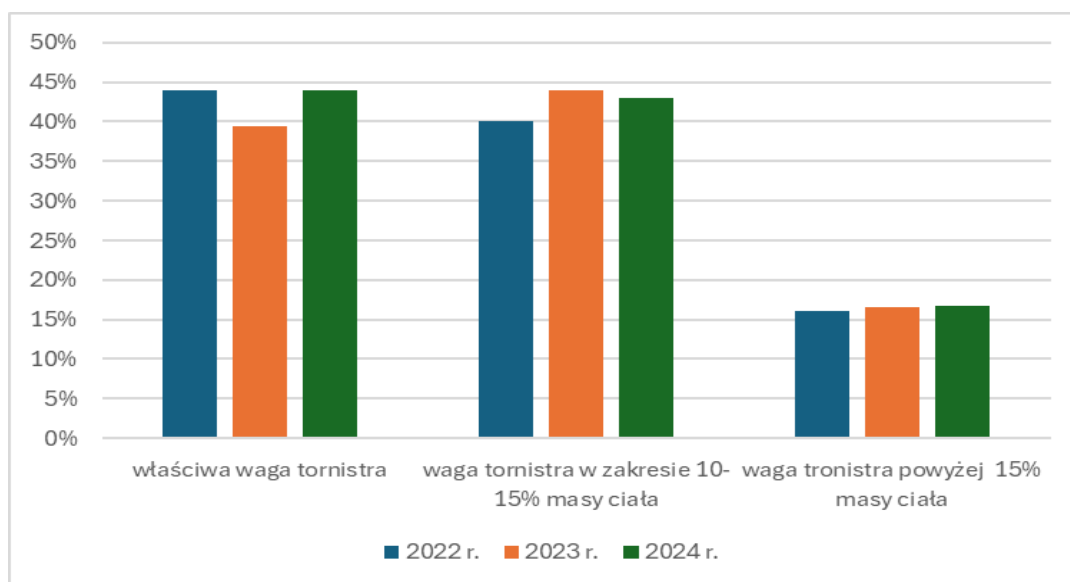
W 2024 roku przeprowadzono 232 kontrole placówek będących w ewidencji, w tym 15 żłobków i klubów dziecięcych, 53 przedszkoli, 83 szkół podstawowych, 4 szkół policealnych, 9 liceów ogólnokształcących, 1 technikum, 36 zespołów szkół, 1 centrum szkolenia zawodowego, 3 uczelni wyższych, 16 specjalnych ośrodków szkolno-wychowawczych, 4 specjalnego ośrodka wychowawczego, 2 placówek opiekuńczo-wychowawczych, 2 domów pomocy społecznej, 2 placówek z pobytem całodobowym oraz 1 świetlic socjoterapeutycznych.

Ponadto w ubiegłym roku przeprowadzono 78 kontroli placówek, w których zorganizowano wypoczynek zimowy i letni dla dzieci i młodzieży. Ogółem w elektronicznej bazie wypoczynku zgłoszono 149 placówek, w których organizowano wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

W 2024 r. podobnie jak w roku 2023 w 11 szkołach podstawowych przeprowadzono ocenę obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków szkolnych w odniesieniu do wagi ciała. Badaniem objęto 81 oddziałów szkolnych oraz 1517 uczniów. Wśród badanych uczestników właściwą wagę tornistrów, tj. do 10% masy ciała ucznia,

stwierdzono u 675 uczniów. Wagę tornistrów w zakresie 10-15% masy ciała ucznia zważono u 656 uczniów. Natomiast znacznie przekroczoną wagę tornistrów/plecaków szkolnych, tj. wagę tornistrów przekraczającą 15% masy ciała ucznia, stwierdzono u 255 uczniów. Podczas akcji ważenia tornistrów w placówkach, w których stwierdzono przekroczenia właściwej wagi tornistra wydano zalecenia pokontrolne, przeprowadzono spotkania z uczniami, nauczycielami i dyrektorami szkół na temat możliwości pozostawienia części przyborów w szkole, prawidłowego pakowania i noszenia tornistra, kontrolowania jego zawartości, ograniczenia ilości niezbędnych pomocy dydaktycznych i innych rozwiązań.

Wykres 20. Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków w latach 2022-2024

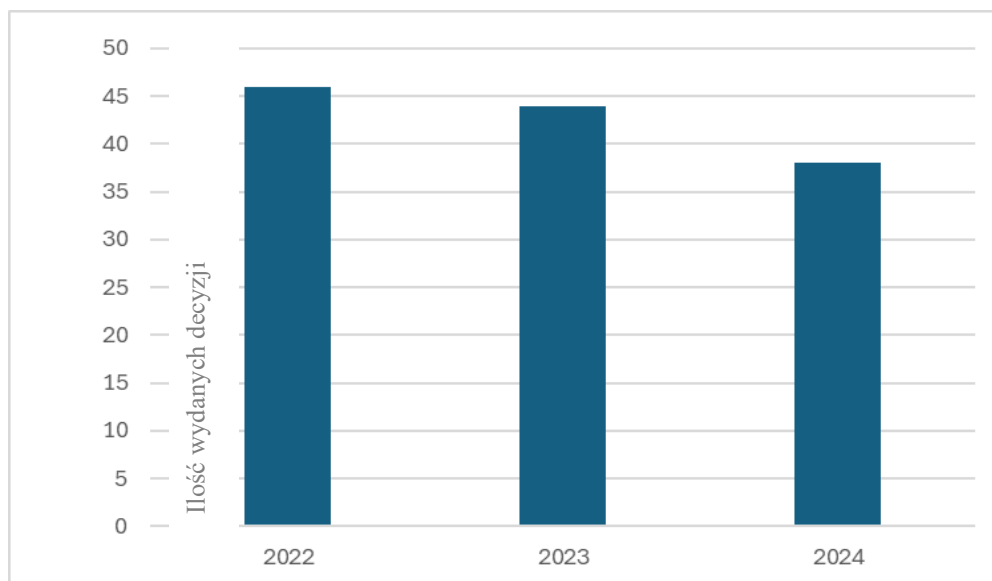

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Dzieci, Młodzieży i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie

2. Stan sanitarny budynków, w których funkcjonują placówki dla dzieci i młodzieży.

W 2024 roku w placówkach oświatowo-wychowawczych wydano 38 decyzji administracyjnych wynikających ze stwierdzanych nieprawidłowości.

Wykres 21. Ilość decyzji administracyjnych wydanych w latach 2022-2024

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Dzieci, Młodzieży i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie

Stwierdzone nieprawidłowości w 2024 r. dotyczyły oświetlenia sal dydaktycznych, niewłaściwej wentylacji, zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki podczas remontu w placówce, nieprawidłowych warunków prowadzenia zajęć wychowania fizycznego, braku dostosowania mebli do wzrostu uczniów, zabezpieczenia poręczy klatki schodowej przed zsuwaniem się dzieci, braku zabezpieczenia wolnych przestrzeni na klatkach schodowych, nieprawidłowego stanu schodów przy wejściach do budynku szkoły, niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego kabin prysznicowych w łazienkach, niezabezpieczonych przewodów elektrycznych na korytarzach placówki, braku ciepłej wody przy umywalce oddziału przedszkolnego, złego stanu ścian i sufitu sali gimnastycznej oraz podłogi szatni bloku sportowego.

3. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dla dzieci i młodzieży.

Wypoczynek zimowy i letni zorganizowano w obiektach świadczących całoroczne usługi hotelarskie, na obozach pod namiotami oraz w miejscu zamieszkania w formie półkolonii. W elektronicznej bazie wypoczynku w 2024 r. zgłoszono łącznie 149 turnusów wypoczynku (116 turnusów wypoczynku letniego i 33 turnusów wypoczynku zimowego) z czego 78 zostało skontrolowanych. Podczas ferii zimowych i wakacji

letnich w 2024 r. w wycieczce uczestniczyło 3067 dzieci i młodzieży. W 2023 roku było to 2766 uczestników.

Wycieczka dla dzieci i młodzieży w 2024 roku zorganizowano w:

- obiektach całorocznych usług hotelarskich – 16 turnusów
- obozach pod namiotami – 8 turnusów
- obiektach sezonowych – 5 turnusów
- miejscu zamieszkania – 120 turnusów

Wykres 22. Ilość turnusów zgłoszonych w bazie wycieczki w latach 2022-2024.

Źródło: opracowanie własne Sekcja Higieny Dzieci, Młodzieży i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie

W trakcie kontroli dwóch turnusów kolonii oraz czterech turnusów półkolonii nie okazano aktualnej dokumentacji zdrowotnej opiekunów (wydano zalecenia pokontrolne). Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie warunków sanitarno-higienicznych, zatruc pokarmowych, urazów, wypadków oraz hospitalizacji. Nie nałożono mandatów karnych.

Podczas wycieczki organizowanego w miejscu zamieszkania dzieci miały możliwość spożywania ciepłych posiłków (śniadanie, przekąska, obiad jednodaniowy bądź dwudaniowy). W czasie wakacji i ferii zimowych z uczestnikami zorganizowanego wycieczki przeprowadzono 15 pogadanek, w których wzięło udział 481 dzieci i młodzieży. Poruszano tematy związane z zachowaniem zasad profilaktyki i promocji zdrowia oraz bezpieczeństwem podczas wakacji letnich takie jak zagrożenia związane

z kleszczami, w tym instruktaż prawidłowego i bezpiecznego usuwania kleszczy, higieny rąk, bezpieczeństwem nad wodą, zasadami zdrowego żywienia, ochroną przed nadmiernym nasłonecznieniem, nawadnianiem w czasie upałów, higieną jamy ustnej wraz z instruktażem prawidłowego mycia zębów.

4. Działania dotyczące oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia

W placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu gnieźnieńskiego, placówkach wypoczynku zimowego i letniego, inicjowano, organizowano, koordynowano i nadzorowano działalność oświatowo-zdrowotną celem kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych w zakresie prawidłowego żywienia, aktywności fizycznej, profilaktyki antytytoniowej, profilaktyki chorób zakaźnych i niezakaźnych, profilaktyki HIV/AIDS, promocji zdrowego stylu życia. Działania informacyjno-edukacyjne prowadzone były także w placówkach ochrony zdrowia, a mieszkańcom powiatu gnieźnieńskiego informacje w zakresie promocji zdrowia przekazywano za pośrednictwem strony internetowej www.psse-gniezno.pl, portalu społecznościowego - Facebook, lokalnych mediów oraz podczas dożynek gminnych i festynów organizowanych przez szkołę, organizatorów wypoczynku letniego dzieci i młodzieży.

5. W zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia w placówkach oświatowo – wychowawczych realizowane były programy edukacyjne, projekty i szkolenia:

Programy:

- w zakresie profilaktyki palenia tytoniu: „Czyste Powietrze Wokół Nas”, „Bieg po zdrowie” oraz szkolenie „Młodzieżowi Liderzy Zdrowia – kontra tytoń” dla uczniów szkół podstawowych
- Ogólnopolski program edukacyjny „Trzymaj Formę!” - promujący zasady zbilansowanej diety i aktywności fizycznej wśród uczniów klas V-VIII szkół podstawowych,
- „Mamo, Tato-co Wy na to?”- program dla dzieci sześciolletnich, który ma na celu zwrócenie uwagi rodziców i opiekunów dzieci na specyfikę ich rozwoju, istotę zmian fizycznych i psychicznych, których doświadczają, ze szczególnym naciskiem na ich potrzeby, słabości i kryzysy,
- w szkołach ponadpodstawowych program pt. „ARS, czyli jak dbać o miłość?” dot. min. uzależnień,

- Ogólnopolski program „*Skąd się biorą produkty ekologiczne?*” dla 5, 6-ciolatków, którego celem jest zwiększenie wiedzy i świadomości nt. rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych,

- w szkołach ponadpodstawowych programy profilaktyki raka szyjki macicy pt. „*Wybierz życie-pierwszy krok*” i programu „*Znamię! Znam je?*” dotyczącego profilaktyki raka skóry.

Projekty:

- „*Mały kleszcz-duży problem?*” – profilaktyka chorób odkleszczowych

- „*Talerz zdrowego żywienia*”- celem projektu jest kształtowanie właściwych nawyków żywieniowych i popularyzacja zasad prawidłowego bilansowania posiłków

- „*Co kryją Twoje piersi?*” - profilaktyka raka piersi

- „*Mam zdrowe zęby*” - celem projektu jest budowanie właściwych nawyków i popularyzacja zasad poprawnej higieny jamy ustnej wśród dzieci w wieku wczesnoszkolnym,

Ww. programy i projekty realizowane były w 81 placówkach, udział wzięło 8333 uczestników (gł. dzieci w wieku przedszkolnym, uczniowie różnych typów szkół oraz ich rodzice, pracownicy zakładów pracy, członkowie klubów seniora, uczestnicy grzybobrania). Przeprowadzono 52 wizytacje oceniającą realizację programów edukacyjnych w placówkach.

W placówkach oświatowo – wychowawczych organizowano konkursy, do których przystąpiło 29 placówek udział wzięło 500 uczniów:

- „*Palić, nie palić – oto jest pytanie?*”,

- „*EKO jest lepsze*”,

- „*Mój zębowy niezbędnik*”,

- „*Nie daj szansy AIDS*” dla szkół ponadpodstawowych.

Prowadzono działania informacyjno – edukacyjne związane z:

- obchodami Światowego Dnia bez Tytoniu oraz Światowego Dnia Rzucania Palenia,

- profilaktyką HIV/AIDS tj.: Światowy Dniem AIDS, Europejskim Tygodniem Testowania, Światowym Dniem Pamięci o Zmarłych na AIDS, akcją Bezpieczne Walentynki oraz odbyło się szkolenie „*Młodzieżowi Liderzy Zdrowia-kontra HIV*” dla uczniów szkoły ponadpodstawowej

- Kampanią „*Wybieraj zdrową żywność*” organizowaną przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA)

- Europejskim Tygodniem Walki z Rakiem Szyjki Macicy
- Europejskim Tygodniem Szczepień
- Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach
- Światowym Dniem Zdrowia
- bezpieczeństwem podczas wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży oraz podczas ważenia tornistrów i ergonomii.

W zakresie ww. działań w 71 placówkach odbyły się szkolenia, prelekcje i pogadanki przeprowadzone przez pracowników PSSE w Gnieźnie z różnymi odbiorcami tych spotkań. Informacje w zakresie edukacji zdrowotnej mieszkańcom powiatu gnieźnieńskiego przekazywano za pośrednictwem strony internetowej www.psse-gniezno.pl i Facebooka Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Gnieźnie, lokalnych mediów oraz podczas imprez o zasięgu lokalnym. Współpracowano głównie z placówkami oświatowo - wychowawczymi, ale także z samorządami lokalnymi, placówkami ochrony zdrowia, Kołami Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszeniem Młodych Wielkopolan, Zakładem Karnym w Gębarzewie, Klubem Pacjenta Fundacji „Z sercem dla Pacjenta” i innymi.

W roku szkolnym 2024/2025 rozpoczął się program szczepień przeciwko ludzkiemu wirusowi brodawczaka (HPV) w szkołach podstawowych. Obejmował on dzieci w wieku od 9 do 13 lat. Celem programu jest zwiększenie liczby dzieci zaszczepionych przeciw HPV, a w konsekwencji zmniejszenie liczby osób z nowotworami szyjki macicy oraz innymi chorobami wywołanymi przez wirus HPV. Do programu przystąpiło 20 szkół podstawowych z powiatu gnieźnieńskiego, szczepienie zadeklarowano u 907 dzieci.

Pracownicy PSSE w Gnieźnie uczestniczyli w 4 imprezach lokalnych - dożynkach gminnych, festynach organizowanych przez szkołę podstawową i organizatorów wypoczynku letniego, podczas których promowano zdrowy styl życia, higienę rąk i zębów oraz prowadzono profilaktykę chorób odkleszczowych, nowotworowych, chorób zakaźnych i niezakaźnych, palenia tytoniu i innych.

6. Podsumowanie stanu sanitarnego placówek dla dzieci i młodzieży oraz działalności związanej z oświatą i promocją zdrowia

Zaplanowane na 2024 r. kontrole placówek oświatowo-wychowawczych zostały wykonane. Ogółem skontrolowano 164 placówki, w których przeprowadzono łącznie 238 kontroli sanitarnych.

Kontrole placówek nauczania i wychowania nie wykazały budynków w złym stanie sanitarno-higienicznym i technicznym, a jedynie wymagających bieżących napraw i konserwacji.

Zaobserwowano większą liczbę placówek organizujących opiekę stomatologiczną w oparciu o dentobus. W 2024 r. było to 21 placówek, podczas gdy w 2023 r. 1 placówka zapewniała opiekę stomatologiczną w oparciu o dentobus.

Poprawie uległo zapewnienie dostępu do wody pitnej (źródła/poidła/woda w dzbankach). W 2024 r. 30 placówek zapewniło dostęp do wody pitnej. W 2023 r. było to 13 placówek. Wzrosła również liczba przeprowadzanych pogadań dot. profilaktyki i promocji zdrowia. W 2024 r. przeprowadzono 106 pogadań, w 2023 r. przeprowadzono 39 pogadań.

Laboratorium Bakteriologiczne

1. Laboratorium Bakteriologiczne

Laboratorium Bakteriologiczne PSSE w Gnieźnie, wdrożyło i utrzymuje system zarządzania umożliwiający spełnienie wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02, co potwierdza uzyskany Certyfikat Akredytacji Laboratorium Badawczego. Na podstawie wyników oceny PCA w 2024 roku Laboratorium utrzymało akredytację Nr AB 1222 oraz doskonało kompetencje techniczne i skuteczność systemu zarządzania opartego na wymaganiach normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 oraz dokumentach Polskiego Centrum Akredytacji.

2. Udział Laboratorium Bakteriologicznego w badaniach biegłości

W 2024 roku Laboratorium uczestniczyło w następujących badaniach biegłości:

- ogólnopolskim Sprawdzanie Wiarygodności Badań Mikrobiologicznych POLMICRO 2024 organizowanym przez Centralny Ośrodek Badań Jakości w Diagnostyce Mikrobiologicznej w zakresie oceny preparatów mikroskopowych, identyfikacji, lekowrażliwości i mechanizmów oporności na leki bakteryjnych czynników etiologicznych zakażeń;
- ogólnopolskim Sprawdzanie Wiarygodności Badań Mikrobiologicznych POLMICRO/SSE 2024 organizowanym przez Centralny Ośrodek Badań Jakości w Diagnostyce Mikrobiologicznej w zakresie identyfikacji pałeczek jelitowych;
- międzynarodowym badaniu biegłości Labquality organizowanym przez System Oceny Wiarygodności Analiz Medycznych w zakresie identyfikacji pałeczek jelitowych;
- badaniu biegłości SILESIALAB 2024 organizowanym przez firmę Eurofins OBIKŚ w zakresie oceny skuteczności procesów sterylizacji za pomocą biologicznych wskaźników.

We wszystkich przeprowadzonych w roku 2024 badaniach biegłości Laboratorium otrzymało pozytywne wyniki.

3. Badania wykonywane w Laboratorium Bakteriologicznym

W Laboratorium wykonywane są badania:

- sanitarno-epidemiologiczne w kierunku oznaczenia w próbce kału obecności bakterii *Salmonella/Shigella*;
- posiewy biologicznych wskaźników oceny skuteczności procesu sterylizacji;
- posiewy moczu;
- posiewy wymazów z gardła, jamy ustnej, języka;
- posiewy płwociny;

- posiewy wymazów z ran, ropy, płynów z jam ciała;
- posiewy wymazów ze zmian skórnych;
- posiewy kału;
- posiewy wymazów czystościowych z powierzchni, powietrza, sprzętu medycznego.

W roku 2024 łączna liczba badań wykonanych w Laboratorium Bakteriologicznym wyniosła 10876 prób. Badań sanitarno- epidemiologicznych w kierunku oznaczenia obecności bakterii *Salmonella/Shigella* wykonano 7929, posiewów biologicznych wskaźników oceny skuteczności procesu sterylizacji wykonano 1971, pozostałe badania stanowiły 976.

4. Wdrożone doskonalenia działalności laboratoryjnej

W 2024 roku Laboratorium wdrożyło następujące doskonalenia działalności laboratoryjnej:

- zakupiono wyposażenie: szafę termostatyczną, skaner dokumentów, drukarkę kodów kreskowych oraz czytnik kodów kreskowych;
- wydzierżawiono nowsze modele aparatów VITEK 2 Compact oraz VITEK Densichek;
- rozpoczęto pracę w systemie EZD RP;
- uaktualniono upoważnienia personelu do przetwarzania danych osobowych, rejestr czynności przetwarzania danych osobowych oraz uprawnienia do korzystania z systemów informatycznych w celu zwiększenia bezpieczeństwa zgromadzonych i przetwarzanych danych.

Spis wykresów

Wykres 1

Liczba nadzorowanych zakładów żywnościowo-żywnościowych w 2024 r. na terenie powiatu gnieźnieńskiego.....10

Wykres 2

Liczba zachorowań na prątkującą postać gruźlicy płuc w powiecie gnieźnieńskim z podziałem na grupy wiekowe.....24

Wykres 3

Liczba zachorowań na ospę wietrzną25

Wykres 4

Liczba zachorowań na WZW typu C w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-202426

Wykres 5

Liczba zachorowań na salmonellozy w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024....27

Wykres 6

Liczba zachorowań w powiecie gnieźnieńskim wywołanych przez campylobacter w latach 2020-2024.....27

Wykres 7

Liczba zachorowań w powiecie gnieźnieńskim wywołanych przez clostridioides difficile w latach 2020-2024.....28

Wykres 8

Liczba zachorowań wywołanych przez rotawirusy w latach 2020-2024.....29

Wykres 9

Liczba zachorowań wywołanych przez norowirusy w latach 2020-2024.....29

Wykres 10

Liczba zachorowań wywołanych przez adenowirusy w latach 2020-2024.....29

Wykres 11

Liczba zachorowań na boreliozę w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024.....30

Wykres 12

Liczba zachorowań na krztusiec w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024.....33

Wykres 13

Zachorowania na choroby weneryczne z podziałem (kiła, rzerzączka, chlamydia) w latach 2020-2024.....34

Wykres 14

Liczba niezaszczepionych dzieci obowiązkowymi szczepieniami ochronnymi oraz liczba rodziców/opiekunów prawnych uchylających się od obowiązkowych szczepień w latach 2020-2024 na terenie powiatu gnieźnieńskiego.....35

Wykres 15

Podmioty wykonujące działalność leczniczą w powiecie gnieźnieńskim53

Wykres 16

Liczba wydanych nakazów w latach 2020-2024 w decyzjach administracyjnych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.....67

Wykres 17

Liczba zakładów pracy, w których występowały Najwyższe Dopuszczalne Stężenia (NDS) i Najwyższe Dopuszczalne Natężenia (NDN) czynników szkodliwych dla zdrowia w latach 2020-2024.....69

Wykres 18

Liczba chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim latach 2020-2024.....71

Wykres 19

Liczba chorób zawodowych w poszczególnych grupach chorób zawodowych (choroby „azbestozależne”, choroby układu ruchu, choroby narządu głosu, choroby obwodowego układu nerwowego, choroby zakaźne lub pasożytnicze, alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych) w powiecie gnieźnieńskim latach 2020-2024.....71

Wykres 20

Obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków w latach 2022-2024.....78

Wykres 21

Ilość decyzji administracyjnych i płatniczych wydanych w latach 2022-2024.....79

Wykres 22

Ilość turnusów zgłoszonych w bazie wypoczynku w latach 2022-2024.....80

Spis tabel

Tabela 1

Dane dotyczące otrzymanych powiadomień alarmowych/informacyjnych w systemie RASFF lub w systemie AAC w 2024 r.16

Tabela 2

Liczba zachorowań na chorobę meningokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020 -2024.....31

Tabela 3

Liczba zachorowań na inwazyjną chorobę pneumokokową w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024.....32

Tabela 4

Liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych odnotowanych w latach 2020-2024 wg chorób przeciwko, którym wykonano szczepienie na terenie powiatu gnieźnieńskiego.....36

Tabela 5

Liczba niepożądanych odczynów poszczepiennych odnotowanych w latach 2020-2024 z podziałem na rodzaje odnotowanych NOP oraz wiek osób, u których wystąpiły na terenie powiatu gnieźnieńskiego (po szczepieniu innym niż COVID-19).....37

Tabela 6

Struktura wodociągów w powiecie gnieźnieńskim w 2024 r.....42

Tabela 7

Stan sanitarny zakładów świadczących usługi fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu, odnowy biologicznej i innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług w powiecie gnieźnieńskim w 2023 r.....59

Tabela 8

Liczba chorób zawodowych w powiecie gnieźnieńskim w latach 2020-2024.....70